

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ήμισυ ετησίως δρ. 10. Ήμισυ ετησίως φρ. χρυσά 10.
Πᾶς συνδρομητής θεωρεῖται καὶ μέλος ἄρμόγιον.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ Α' Β' ΚΑΙ Γ' ΕΤΟΥΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Δραχμαὶ 10 ἐν τῷ ἑσωτερικῷ καὶ πέντε χρυσά 10 ἐν τῷ ἑξωτερικῷ. Εἰς ταύτας ἑγγραφομένους δὲ νέους συνδρομητάς καὶ αἰτωδύτας τὰ σώματα καὶ τῶν τριῶν ἐτῶν ἐκπαιδύονται ταῦτα ἐπὶ προπληρωμῇ δραχ. ἢ φρ. χρυσῶν 15.

Συνδρομηταὶ ἑγγράφονται εἰς τὸ κατέστημα τοῦ Συλλόγου ἐν συνοικίᾳ Πλάκας παρὰ τῇ Δημοτικῇ Σχολῇ, ὁδὸς Φιλίσσας, ἀρ. 5, καὶ εἰς τὴν βιβλιοπωλεῖαν «Ἀνάστη Κωνσταντινίδου».

Πᾶσα ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ΣΥΛΛΟΓΟΝ ἐπιγράφεται

Σύλλογον «Ἀναπλάσεως» Ἀθῆνας.
Collège «Anaplasis» Athènes.

Πᾶσα δωρεὰ πρὸς τὸν Σύνταγμα ἢ πρὸς τὸ ταμιεῖον τοῦ «Ἀποστόλου Παύλου» ἢ πᾶσα συνδρομὴ πρὸς τὸν περιοδικὸν πέμπεται πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς «Ἀναπλάσεως» Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. Γεωργίου ἢ πρὸς τὸν Ταμίαν τοῦ Συλλόγου κ. Γ. Σ. Κωνσταντίνου, συμβολαιογράφον.

Τὰ περιεχόμενα χειρόγραφα δημοσιεύονται καὶ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - Γ. Ε. ΜΕΣΣΟΛΩΡΑΣ - ΚΛΗΡΗΤΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1891.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἡ χιλιετηρὴς τοῦ Φωτίου, ὑπὸ Α. Δ. Κυριακοῦ. — Ἀγρόνους Κρητικῆς Διοικήσεως, βουλευτοῦ Δακωνίας, περὶ κλήρον. — Ὁ προϋπεθέσυχος τῆς Οὐγγαρίας Ἰωάννης Σιμόν, ὑπὸ Γ. Γόργου ἀρχιμετρῶντου. — Τὰ σχολεῖα τὰ δημοτικὰ καὶ ἡ «Ἀναπλάσις» ὑπὸ Γεωργίου Σ. Τριβιζῆ. — Περὶ ἐγάτης, ὑπὸ Θ. Κόντη. — Κίνδυνος περιρρονηθείς, ὑπὸ Κερύλλου Φλέγγ. — Περὶ φύδρον. — Ἀηλιώσεις. — Ἀλληλογραφία.

Η ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ (*)

Σήμερον ἡμερῶν Φεβρουαρίου συμπληροῦνται χίλια ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου, τοῦ μεγάλου τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας προμάχου, τοῦ γενναίου ἀγωνισθέντος ὑπὲρ τῆς ἀνεξαφτησίας, τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν παραδόσεων αὐτῆς κατὰ τοῦ παπισμοῦ, ὅστις ἐπεχείρησε κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτοῦ νὰ ὑποδουλώσῃ καὶ τὴν Ἀνατολίην, ὅπως ἔνεκεν σειρᾶς ἐθνικῶν περιστάσεων εἶχε κατὰ μικρὸν κατορθώσῃ νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν

δύσιν. Ἐὰν ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία κατὰ τὸν 8. αἰῶνα ἐσώθη ἀπὸ τῆς πυρκαϊγῆς ἐπιδημιῆς, ἔαν ὁ παπικὸς ζυγὸς, ὅστις ἐπέσει κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας τοῦ δυτικοῦ λαοῦ καὶ ὅστις μέχρι τῆς σήμερον παρέχει τοσοῦτα πράγματα τοῖς καθολικοῖς κράτεσι, δὲν ἐπιβραύνη καὶ τοὺς λαοὺς τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ἔαν αἱ ἀσχημαίαι τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, τῆς πωλήσεως τῶν ἀφείσεων, τῶν θρησκευτικῶν διωγμῶν, τῶν ἐπὶ πυρᾶς θανάτων τῶν αἰρετικῶν καὶ μάγαν, καὶ τόσαι ἄλλα, αἵτινες ἀσχημίζουσι τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τῶν δυτικῶν λαῶν, δὲν συνέβησαν ἐν τῇ ἀνατολῇ, ἂν ἡ ἐλληνικὴ ἐκκλησία διέσωσεν ἀγνὸν καὶ καθαρὸν τὸν χριστιανισμὸν τῶν πρώτων αἰώνων, ἔν, ἐνῶ ἐκκλησία καὶ πολιτεία, χριστιανισμὸς καὶ ἐπιστήμη, πίστις καὶ ἐλευθερία ἐν ταῖς καθολικαῖς χώραις εἶναι πράγματα ἀσυμβίβαστα καὶ πολέμια, ὁ δὲ παπικὸς κληρὸς πανταχοῦ ἔχει ὑψώσει τὴν σημαίαν τῆς ὀπισθοδρομήσεως καὶ στασιμότητος καὶ ἐργάζεται ἐκθρόνον κατὰ πάσης προσόδου, τὸν ἀντίον παρὰ τοῖς ὀρθοδόξοις λαοῖς εἶναι ἠδελφωμένοι πανταχοῦ θρησκεία καὶ πολιτεία, πίστις καὶ πατρις, χριστιανισμὸς καὶ γράμματα, πάντα τὰ ἀγαθὰ ταῦτα ὀφείλουσιν οἱ ὀρθόδοξοι λαοὶ εἰς τοὺς πολέμους τὸν παπισμὸν καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον ἀποσαβήσαντας κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ἡνδρας, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὸν μέγαν Φώτιον, οὗ τινος σήμερον ἐορτάζει ἡ ἀπανταχοῦ ὀρθόδοξος ἐκκλησία τὴν μνήμην μετὰ παρέλευσιν ἡλικίᾳ χιλιετηρίδος ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ συμβάντος τῇ 6ῃ

(*) Ἡ ἀξιόλογος αὕτη πραγματεία περὶ τοῦ Φωτίου ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐπιθεώρησι» τῆς «Ἐθνικῆς», ἐξ ἧς παρελάβομεν ταύτην, ὡς ἀξίαν ἀναγνώσεως ὑπὸ τῶν συνδρομητῶν τοῦ ἡμετέρου Περιοδικοῦ, τῇ συγκαταθέντι τοῦ συντάξαντος αὐτὴν κ. Α. Δ. Κυριακοῦ. — Ἐἴνε δὲ ὁ πυρὴν τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κατὰ τὴν 1861 ἡμέραν γενομένης ὑπὸ τοῦ ἰδίου περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ὁμιλίας, περὶ ἧς ἐγράψαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ.

Φεβρουαρίου 891 μ. Χ. Ἡ χλιετής αὕτη τοῦ Φωτίου πενηντοεξέτη σήμερον ἰδίως ἐν ἐπάσῃ τῇ Ρωσσίᾳ, ὡς ἀνήγγειλαν αἱ ἑσπερικαὶ ἐφημερίδες, πανταχοῦ ἐπισημύτατα, λειτουργεῖται δὲ τελοῦνται ἐν πάσαις ταῖς ἑσπερικαῖς ἐκκλησίαις καὶ λόγοι λεγομένην καὶ θεολόγων πλέκονσι τὸ ἐγκώμιον τοῦ διασημοτάτου πατριάρχου.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀπαθὴς πρὸ ἀναμνήσεως τοσούτου καὶ δι' αὐτὸν λεγῶς, πρὸ πάντων μάλιστα δι' αὐτὸν διότι, ἐν πάντες οἱ ὀρθόδοξοι λαοὶ σεμνύονται ἐπὶ τῷ Φωτίῳ, δικαιοῦται ὁ ἑλληνικὸς λαὸς πρὸ πάντων νὰ καυχῆθῃ ἐπ' αὐτῷ, ὡς ἑλληνι πατριάρχῃ, ὡς προστάτη τοῦ ἑλληνικοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου. Ὁ Φώτιος ἐσσεσε τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν ἀπὸ τοῦ παπικοῦ ζυγοῦ. Οἱ πάπαι οἱ ἀπειλήσαντες τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὑπέσταν Νικόλαος ὁ Α', ἕστεις στηριζόμενος ἐπὶ τῶν κατὰ τὴς ἡμέρας του ἀναφανισθῶν πολυθρησῆτων ἀποκρύφων ψευδοϊσθωρῶν δικατάξαι ἤγειρε τὰς μερίδας ἀξιώσεις ὑπὲρ τοῦ θρόνου του, καὶ Ἀθριανὸς ὁ Β', ὁ συνεχίας τὸν ἀγῶνα ἐκείνου. Οἱ πάπαι οὗτοι ὡς γνωστὸν ἠθέλησαν νὰ ἐπωφεληθῶσιν ἐν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπελευθύνῃ μεταξὺ τοῦ Κλήρου διαίρεσεως ἐνεκα τῆς καταρτίσεως ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τοῦ Ἰγνατίου καὶ τῆς ἀναβιβάσεως τοῦ Φωτίου τῷ 867ῳ. Ταῦτα περιστάσεις δὲν ἴσταν οἱ τὴν κορυφίαν των πάντοτε ζητοῦντες νὰ ἐπεκτείνωσι πανταχοῦ Πάπαι νὰ παρέρχωνται χωρὶς νὰ χρησιμοποιοῦσιν αὐτάς.

Προσκληθεὶς ὁ Νικόλαος νὰ συμμετάσχη Συνόδου τινὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 861ῳ γενομένης, ἵνα ἐπανέγκη τὴν διαταραχθεῖσαν τάξιν, ὡς προσκληθῆσαν καὶ οἱ ἄλλοι Πατριάρχαι τῆς Ανατολῆς, οὐ μόνον δὲν ἀνεγνώρισε τὰς ὑπὲρ τοῦ Φωτίου ἀποφάσεις αὐτῆς τὰς γενομένης ἐπὶ παρουσίας καὶ τῶν ἀπεσταλεμένων του, ἀλλὰ καὶ συγκροτήσας Σύνοδον ἐν Ρώμῃ κατέκρινε τὴν Σύνοδον ἐκείνην καὶ ἀφώρισε τὸν Φώτιον, διότι ἤξιον αὐτὸς νὰ κρίνῃ περὶ τῶν πραγμάτων αὐτοβούλως ὡς ἔχων δῆθεν ἀνωτάτην καὶ ἀπεριόριστον ἐξουσίαν ἐν τῇ καθ' ὅλου Ἐκκλησίᾳ τὸν δὲ Φώτιον δὲν ἤθελε νὰ ἀναγνωρίσῃ, διότι ἐγένετο δῆθεν ἀπὸ λαϊκοῦ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν Αρχιερεὺς (πράγμα, ἀπερ σημασιολογικὸν δὲν ἀπηγορεύετο ὑπὸ τῶν κανόνων τῶν ἰσχυρῶν ἐν τῇ Ανατολῇ), οὐδὲ Σύνοδον τινα ἀνατολικῶν ἐπισκοπῶσιν τὴν ἐκλογὴν τοῦ Φωτίου ἤδη ἀπὸ τοῦ 859 ὡς μὴ γενομένην τῇ ἀδείᾳ του! Ἐνῶ δὲ οἱ Βουλγαροὶ εἶχον πρὸ μικροῦ ἐπιστροφῆ εἰς τὴν χριστιανισμὸν διὰ τοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης μοναχοῦ Μεθοδίου, ὁ δὲ Φώτιος καὶ ὁ ἀδελφότης

Μιχαὴλ εἶχον προνοήσει περὶ τῶν πρώτων ἀναγκῶν τῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας, ὁ αὐτὸς πάπας Νικόλαος πέμφας Λατίνους ἱερεῖς παρὰ πάντα ἐκκλησιαστικὸν θεσμὸν εἰς Βουλγαρίαν ἀπέδωξε τοῖς ἀνατολικῶς ἐκείθεν κατηγορῶν αὐτοὺς ὡς ἐγγίμωνος καὶ περιφρονῶν τὸ ἄδύον αὐτῶν καὶ ἀπετρέπων ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ εἶχον εἰσαγάγει ἐν τῇ νέᾳ Ἐκκλησίᾳ, ἢν μετεφθῆμισεν ὅλος κατὰ τὸν λατινικὸν Ρωμαϊκὸν τύπον. Ταῦτα ἠπῆρξε τότε ἡ παπικὴ ἐπιθρομὴ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀπρωτοφανεῖς αὐτὰ ἀξιώσεις, ὡς ἤγειρεν ὁ παπισμός, ἀνέτριπον ἄρδην τὸ πολιτικὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὁ αὐτὴ δικαίτη ἐπὶ ἐννεύ βλασφῆμίας αἰῶνας. Ὁ Πάπας κατὰ τοὺς ἀρχαίους αἰῶνας ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐτιμῶτο μόνον ὡς ἔχων τὰ πρωτεία τῆς τιμῆς, καὶ ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἀρχαίας βουλγαρικῆς πόλεως τοῦ θωμῆσκου κράτους, δεύτερος δὲ κατὰ τὰς τιμὰς ἦρχετο ὁ Κωνσταντινουπόλεως, εἴτι δὲ οἱ ἄλλοι Πατριάρχαι. Ἀλλ' ἀνωτάτην ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐδεὶς ποτε εἶχεν. Οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀσείας διακοῦν τὰ τῆς Ἀσείας μετὰ τοῦ κορυφαίου αὐτῶν ἐπισκόπου Ρώμης καὶ οἱ τῆς Ανατολῆς τὰ τῆς Ανατολῆς. Ἦσαν ἄλλαις λέξεσιν αὐτοκέφαλοι αἱ κατὰ μέρος ἐκκλησίαι. Μόνον δὲ εἰς οἰκουμενικὴν σύνοδον, ὡς ἀντιπροσωπεύουσιν τὴν ὅλην ἐκκλησίαν ὡς εἰς ἀνωτάτην ἀρχήν, ἢς αἱ ἀποφάσεις ἦσαν ἀνεκκλητοί, ὑπέκουτον πάντες. Τὴν ἡμοσπονδικὴν ταύτην διοίκησιν ὁ παπισμός ἐκτείνεν ἐπ' ἀρχῆς νὰ μετατρέψῃ εἰς μοναρχικὴν συγκροτήσιν εἰς ἐαυτὸν πάσαν ἐξουσίαν. Οἱ δυτικοὶ λαοὶ ἀπὸ Ρώμης λαβόντες τὸ ἑσπερικὸν καὶ πνευματικὸν ἐκείθεν ἐπιρροαζόμενοι, ὑπέκουσαν κατὰ μικρὸν εἰς τὰς ἀπειλήσεις τῶν παπῶν. Ἀλλ' οἱ ἀνατολικοὶ λαοὶ μηδὲν ὀφείλοντες τῇ Ρώμῃ δὲν ἠδύνατο νὰ πράξωσι τὸ αὐτὸ. Ἡ Ἀνατολὴ ὑπερεῖχε τῆς Ἀσείας ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχαίτητι κατὰ πάντα. Ἡ Ἀσεία οὐ μόνον δὲν προηγείτο ἐν τῇ πνευματικῇ κινήσει, ἀλλὰ μᾶλλον, δόξαίτω τις νὰ εἴπῃ, εἶπετο. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὑπῆρχον κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείτους αἰῶνας αἱ μέγιστα ἰστορικά καὶ θεολογικὰ σχολαὶ ἢ θεολογικὴ ἐπιστήμη ἦνθε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Ἀντιοχείᾳ οἱ μέγιστοι Πατέρες ἀνεργήσαν ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀνατολῇ καὶ ἦσαν ἑλληνες αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, ἐν αἷς ἀνεζητήθησαν τὰ δόγματα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ κατεκρίθησαν αἱ ἀρέσεις, ἀνεκροτήθησαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐξ ἑλλήνων κατὰ τὸ πλείστον ἐπισκόπων. Ἦως ἦτο λοιπὸν δυνατὸν ἢ ἀνατολικὴ ἐκκλησία τοιαύτας ἐχουσα παραδόσεις καὶ ἀναστανόμενῃ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ταύτης νὰ λημονήσῃ τὸ παρελθὸν τῆς καὶ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ λατινοῦ ἐπισκόπου ἐν Ρώμῃ καὶ νὰ καταβιβα-

σθῆ εἰς δούλην τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας; Ὁ Φώτιος, ὅτε εἶδε τὸν κίνδυνον ἐπιχειρούμενον κατὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἀντίστη τολμηρότητα κατὰ τοῦ ἐπιθρομῆος. Συγκαλέσας μεγάλην Σύνοδον τῶν ἀνατολικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 867ῳ ἀπεδοκίμασε τὸν Νικόλαον καὶ ἀνατράφισεν αὐτὸν ὡς περιφρονῆτην τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ ὡς ἐπιζητοῦντα τὴν ὑποδουλώσιν τῆς βλας Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ἀσθεῖαν θέλησιν του. Ἡ πάλι ἐξηκολούθησε καὶ ἐπὶ τῷ διαδεξαμένῳ τὸν Νικόλαον Ἀθριανῷ τοῦ Β'. Καὶ οὗτος συνεχίζων τὸ ἔργον τοῦ προκατόχου του ἐξήγησε νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐφάνη ἐπὶ στιγμῆν ὅτι θὰ ἐπετύγχανε τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, ὅτε ἐπὶ Βασιλείῳ τοῦ Μακεδόνοιο τοῦ φροεῦσαντοιο τὸν Μιχαὴλ καὶ καταλαβόντος τὸν θρόνον καταρτίθη μὲν τῆς πατριαρχείας ὁ Φώτιος, ἐπανήλθε δὲ εἰς αὐτὴν ἀσθεῖς ὁ Ἰγνατίος. Ἐν τῇ γελσίᾳ μάλιστα συνῶθη Ἰγνατιανῶν τῷ 869ῳ ἀρξαμένη μετὰ 12 μόνον ἀρχιερεῶν ἐψηφίσθη ἢ ἀνωτάτη ἐπὶ πάσης τῆς Ἐκκλησίας ἐξουσία τοῦ Πάπαι τεθέντος ὑπερένω καὶ αὐτῶν τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλ' ἡ νῆα αὐτῆ τοῦ παπισμοῦ ἦτο στιγμιαία καὶ βεβιασμένη. Ὅτε μετ' ὀλίγων ἀπέθανεν ὁ Ἰγνατίος, ἐκλήθη παρὰ τοῦ Βασιλεῖος μετακληθέντος τὸ δεύτερον ὁ Φώτιος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον διὰ νέας πολυαριθμοῦ Συνόδων τῶν ἀνατολικῶν τῷ 879ῳ καὶ πάλιν ἀπεκρίθη ὁ παπισμός, ἀνεγνωρίσθη δὲ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ὅτε τοιοῦτο διέκοψαν αἱ φιλικαὶ σχέσεις τῶν δύο ἐκκλησιῶν, τῆς μὲν ῥωμαϊκῆς ἀπαιτούσῃ παραλόγως ὑποταγήν, τῆς δὲ ἀνατολικῆς ἐμμενοῦσῃ πάντοτε εἰς τὴν καταρτισθῆσαν ἀνεξαρτησίαν. Μέχρι σήμερον δὲ οἱ ὀρθόδοξοι λαοί, εἰς 90 περίπου ἑκατομύρια ἀριθμούμενοι, ἐμμενοῦσι πιστοὶ εἰς τὴν παράδοσιν ταύτην καὶ σεμνύονται ἐπὶ τῇ ὀρθοδοξίᾳ αὐτῶν.

Τὸ σχῆμα τὸ προκλήθη ἐκ τῆς ἀλαζονείας τῶν παπῶν ἀφέλθησε μέρειως τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν. Διότι ἐσώσεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς διαφθορῆς, εἰς ἣν κατήνησεν ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας. Ἡ διαφθορὰ αὐτῆ ἤθελε μεταδοθῆ καὶ αὐτῇ καὶ ἤθελε καταστρέφει τὴν καθαρότητα τοῦ χριστιανισμοῦ, ἢν διατηρεῖ μέχρι σήμερον. Καὶ τί δὲν διέφθειρεν ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς αἰῶνας ἐκείτους! Ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις μεταβλήθη εἰς ἀπάλητον δεσποτισμὸν ἐπὶ αἰῶνας κίεσαντα τὴν Ἐθρώπην. Οἱ πάπαι ἀφῆλον ἀπὸ τῶν ἐπισκόπων πάσαν δύναμιν αἱ κατ' ἔθνος ἐκκλησίαι ἀπέβησαν τὸ ἀνεκρόφον, οὐ ἀπέβησαν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας οἱ Μητροπολιταὶ καταβιβάζθησαν εἰς ἀνεκρο-

σώπους τοῦ Πάπαι οἱ βικάριοι τούτου ἦσαν οἱ ἑκαταχοῦ κύριοι τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἀγροχία τῶν παπῶν μὴ ἀρεσθεῖσα μάλιστα εἰς τοῦτο ἐπεξετάθη καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν κρατῶν, ἐν τοῖς ἡγεμονίαις οἱ πάπαι ἀναβίβασον καὶ καταβίβασον αὐθαιρέτως ἀπὸ τῶν θρόνων. Οἱ πάπαι ἐπιβάλλοντι πανταχοῦ διὰ τῆς βίας. Οἱ ἀντιφρονούντες καταδιώκονται ἀπηνέστετα τὰ μοναχικὰ τέρματα χρησιμεύουσιν ὡς ὄργανα τῶν παπῶν. Ἰδρῶνται πρὸς διωγμὸν τῶν ἐχθρῶν τοῦ παπισμοῦ τὰς ἐξὸς δικαστήρια. Ἦνφαρ δὲ ἀνάπτονται πανταχοῦ καὶ εἰς τὰς φλόγας αὐτῶν θίπτονται χιλιάδες ἀνθρώπων πολεμίων θεωρημένων τῆς παπικῆς ἐκκλησίας, καὶ θρησκευτικῶν πόλιμοι μαινοῦσι διὰ χριστιανικοῦ αἵματος τὸ ἔδαφος τῶν χωρῶν τῆς δούσεως. Ἡ διδασκαλία διαστρέφεται διὰ τῶν σχολαστικῶν μικρολογιῶν ἢ Ἰγροφῆ ὡς ἐπικίνδυνον βιβλίον νομιζομένην παραδίδεται εἰς τὸ πῦρ ἢ δικαιοσύνης καὶ σατηρία πολεῖται καὶ ἀροφῆται ἢ κατὰ τῆς τῶν ἀφῆσεων καταισχύνει τὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν τῆς δούσεως καὶ ἐγείρει τὴν ἀποδοκιμασίαν τῶν περρωτισμένων ἀνθρώπων ἐν αὐτῇ. Ἡ λαοφία μετεβλήθη ἐν πολλοῖς, οὐδὲν δὲ ἀσθεῖς ἔμεινεν ἄθικτον καὶ χωρὶς νὰ ἀποβάλλῃ τὴν ἀρχαίαν του μορφῆν. Ἡ διαφθορὰ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐξεγείρασα πάντας τοὺς μεμορφωμένους ἀνδρας κατ' αὐτῆς προδικάσεν ἐπὶ τέλους τὴν διαμερτέθησιν τοῦ 1571. αἰῶνος. Ὁ Λουθηρος ἐν Γερμανίᾳ καὶ ὁ Ζβίγγλιος καὶ ὁ Καλβίνος ἐν Ἑλβετίᾳ ἰδρῶνται τὰς προτεσταντικὰς ἐκκλησίας αἰτίνας φεθῆναι τὰς παρεκτροπὰς τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας ὡθόνται ἐν πολλοῖς εἰς ἀντιθέτους ὑπερβολὰς, παραγνωρίζουσαι τὴν ἐξίαν τῶν ἀρχαίων παραδόσεων, τὴν σημασίαν τῶν ἐξωτερικῶν ἔργων, τὴν ἐνάργειαν τῶν τελετῶν ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ τὴν χρησιμότητα στερῆς καὶ ὠρισμένης ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως κατὰ τὸ πρότυπον τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιῶν.

Ἀπὸ τῶν ἀντιθέτων τούτων παρεκτροπῶν καὶ ὑπερβολῶν διεσώθη πάντοτε ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, βιβάζουσα τὴν μέσην ὁδὸν καὶ διατηροῦσα ἀκέραιον καὶ ἀβλαβῆ τὸν γνήσιον χριστιανισμὸν τῶν πρώτων αἰῶνων. Ἴνα μὴ παρεκτραπῆ ἀπὸ τῆς μέσης ταύτης ὁδοῦ, συνετέλεσεν τὰ μέγιστα ὁ μέγας Φώτιος, ἕστεις τὸν ὦ. αἰῶνα κινώρθωσεν, ὡστε νὰ μὴ παρσασθῆ ὑπὸ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας καὶ ὑποδουλωθῆ εἰς αὐτήν. Εἰς τὸν Φώτιον λοιπὸν ὀφείλομεν εἶναι διατηροῦμεν ἀγνὰς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις τοῦ χριστιανισμοῦ αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος αἴτιος τοῦ ὅτι δυναμέθα νὰ κυχώμεθα σήμερον ἐπὶ τῷ ὅτι παρ' ἡμῶν ὁ χριστιανισμὸς ἐπὶ ἐνεκαίδεκα αἰῶνας δὲν ἠλλοιώθη ποσῶς. Τὴν ὀρθόδοξον ταύτην πίστην οὐδέποτε διὰ

ταύτα οι ανατολικοί λαοί θα καταλίπωσι, τοσούτον μάλλον, ὅσον ἡ ὀρθόδοξος πίστις συνεδέθη ἀνεκὰθεν μετὰ τῆς ἐθνικῆς ἰστορίας τῶν ὀρθοδόξων λαῶν. Ἐνθ' πανταχοῦ ὁ καθολικὸς Κληρὸς εἶναι ἐχθρὸς τῶν ἐθνικῶν τάσεων τῶν λαῶν, ὁ ὀρθόδοξος Κληρὸς πάντοτε καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὀρθοδόξοις χώραις οὐ μόνον συμμερίζεται τὰ ἐθνικὰ φρονήματα τῶν συμπολιτῶν του, ἀλλὰ καὶ πρωταγωνιστεῖ ἐν τοῖς ἐθνικοῖς ἀγῶσι. Ἐνθ' ἡ καπικὴ ἐκκλησία πανταχοῦ τελεῖ ἐν ἐχθρῶ πρὸς τὰς πολιτείας μὴ ὑπακούουσα εἰς τοὺς νόμους τῶν κρατῶν, ζητοῦσα δὲ νὰ ὑποδουλώσῃ τὰς κυβερνήσεις των, ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις λαοῖς Πολιτεία καὶ Ἐκκλησία ζῶσιν εἰρηνικῶς μετ' ἀλλήλων διότι ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία γνωρίζει νὰ ἀποδίδῃ πάντοτε τὸ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Παρ' ἡμῶν εἶναι ἄγνωστος ἡ θανάσιμος ἐχθρὰ μετὰξδ τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦτο διότι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν δὲν ἐννοεῖ νὰ δεσμεύσῃ διὰ τῆς βίας τὸν λόγον ἢ νὰ προκαλώσῃ διὰ διωγμῶν τὴν πρόδοον τῆς ἐπιστήμης. Δύναται νὰ καταπολεμῇ τὰς πλάνας, ὡς ἀφείλει, χωρὶς νὰ ζητῇ τὸν διωγμὸν τῶν πλανωμένων, διότι ἡ βία εἶναι ξένη τῇ χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ. Διὰ ταῦτα εἶναι προσηλὴς ἡ ὀρθοδοξία τοῖς ὀρθοδόξοις λαοῖς. Διὰ ταῦτα εἶναι ἀγαπῆτον πᾶσι αὐτοῖς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Φωτίου, ὅστις ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἁγίων τῶν ἀγωνισθέντων ὑπερ τῆς ὀρθοδοξίας κατὰ τοῦ καπισμοῦ κτετέλει τὴν πρώτην θέσιν. Ὁ Φώτιος πρὸς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἦτο κριστὰ ἐπιστημονικῶς προσηλασμενός. Ἡ ἔκτακτος παιδεία τοῦ Φωτίου εἶναι πασίγνωστος καὶ ὁμολογεῖται καὶ περὶ ἐχθρῶν καὶ παρὰ φίλων. Ἀπῆρξεν ἀνατιγορήτως ὁ σοφώτατος ἀνὴρ τοῦ αἰῶνος του. Ταυούτον δὲ μαρτυροῦσιν αὐτὸν καὶ τὰ σωζόμενα συγγράμματα αὐτοῦ ἢ Μηνυδιόβιβλος αὐτοῦ, τὸ μέγα τοῦτο γραμματολογικὸν ἔργον, ἐν ᾧ ποιεῖται μνείαν καὶ ἐπιφέρει κρισεις περὶ 290 συγγραμμάτων ἀρχαίων, ἅτινα εἶχεν ἀναγνώσειν τὰ Ἀμφιλόχεια αὐτοῦ, τὰ λύοντα διάφορα θεολογικὰ ζητήματα ἢ ἐπιστολαὶ αὐτοῦ αἰ πραγματευόμενα διάφορα θέματα καὶ χρησιμεύουσα ὡς κριστὰ πηγὰ τῆς ἱστορίας τῆς ἐποχῆς τῶν τῶ Σύνταγμα τῶν κανόνων καὶ ὁ Νομοκάνων, ἅτινα εἶναι τὰ κυριότατα βοηθήματα μέχρι τῆς σήμερον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ κανονικοῦ δικαίου τέλος αἱ ἡμίλαι του καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἔργων του.

Ταυούτος ἀπῆρξεν ὁ Φώτιος, τοῦ ὁποίου σήμερον τελεῖται ἡ μνήμη, καὶ αὐτὸς ἐν Ῥωσσίᾳ καὶ πανταχοῦ ὀρθόδοξοι πανηγυρίζομεν τὴν χιλιετηρίδα ἀπὸ τοῦ θανάτου του, μέγας ἀληθῶς, διότι μέγα ὑπῆρξε τὸ κατόρθωμα αὐτοῦ, ἢ ἀπὸ τῆς ανατολικῆς Ἐκκλησίας ἀποσώ-

βησις τοῦ ἐκ Ῥώμης κινδύνου. Τὸ ὄνομά του θὰ φέρωσιν αἰωνίως οἱ ὀρθόδοξοι λαοὶ ἐνεχαγαμμένοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἢ μνήμη του θὰ ἦναι αἰωνίως προσηλὴς πᾶσι αὐτοῖς ἢ δὲ ἐγγνωμοσύνη των οὐδέποτε θὰ πάσῃ πρὸς τὴν ἔνδοξον τὸν σώσαντα τὴν Ἐκκλησίαν των ἐν μεγίστοις κινδύνοις. Δόξα τῷ ὀνόματι τοῦ Φωτίου! Δόξα τῷ πρωταγωνιστῇ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως! Δόξα τῷ σωτῆρι τῆς ὀρθοδόξιας ἡμῶν!

Α. ΛΟΝ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΥΧΛΗ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ

ΒΟΥΛΑΥΤΟΥ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΚΑΜΠΟΥ

(κατὰ τὴν συνθήκην τῆς 5 Φεβρουαρίου 1891)

Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Λακωνίας ἠγάπησεν ἐν τῇ βουλῇ περὶ θύματος ὁ φέροντος ὁμηροεικότου, ὅπερ, ἐν δὲν ἐδημοσιεύετο ἐν τῇ Ἀνατολίᾳ, ἡς ὁ σκοπὸς εἶναι τὸ ἀναγεῖναι τῆς Ἐκκλησίας, μεθ' ὧν εἶνε συνηρωτικὴ καὶ τὸ τοῦ Ἰθνος, θὰ ἠδικούτο αἰ ἀνεγνωστοὶ αὐτῇ. Ὁ κ. Μαυρομιχάλης συναισθάνομενος τὰς θηρησίας, ὡς προσηλὴς τῷ ἔθνεϊ ἢ Ἐκκλησίᾳ, ἀνὰ ἄρθρον καὶ ἐγγύχρον ἐκινεῖται ἐπὶ τὸ θέμα περὶ Κλήρον ἀναγινῶν αὐτὸς εἰς τὴν ἐπισημὴν ἐπισημῶσαν ἐν ἡ πᾶσι βουλευτῆς καὶ πᾶσι ἀντιπροσώποις ὁφείλει νὰ θέσῃ τὸ ζήτημα. Σήμερον ἡμεῖς οἱ Ἕλλητες λέγοντες Κληρον ὀφείλομεν νὰ ἐνωθῶμεν τὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις πλείστα ἄρα ἐπείθετο προκαταβάλλουσα τὴν ἔθνην ἐθνηρῶν, ἐν ἡ ἔπισημῶσαν ἢ ἡμεῖς τῆς Ἐκκλησίας δὲν πρέπει νὰ κληθῆται, ὅπως αἱ ἄλλαι ἐκκλησίαι, αἵτινες ἢ ἀδικωμένως ἢ ἐχθρῶς ἀδικεῖται πρὸς τὸ ἔθνος των· αὐτὴ ὀφείλει, καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῆς ἐγκρατείας ἐν τῇ ἀδικωμένῳ ἐνώσει μετὰ τῆς πολιτείας, ἐγκρατείας ἐν τῇ ἀδόλῳ ἀγάθῃ καὶ τῇ εὐλαχίᾳ διακρίσει αὐτῆς πρὸς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, μεθ' οὗ ἀδελφικῶς συνδυμένη συνεργάζεται καὶ ἀντιοφείλει πάντοτε εἰς τὴν προσηλῶσαν ἔθνος καὶ τὸν αὐτὸν μεγάλον σκοπὸν. Ζῶντες οὖν ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν ἐλευθερίᾳ, ἵσως δὲν ἀνιέρπει νὰ κατανοήσωμεν πάντες ὁμηροεικότου τὴν ἐνεργητικὴν καὶ ἐνεργητικὴν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κλήρου, ἀλλ' ἐν ἀπερῶμεν τὰ βλήματα ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπὸ ξένην ἀρχὴν ἐνηρωμένους ἀδελφούς. Ἐπεὶ δὲ ἴδομεν ἐναρξάμενα τὰς σωτηριώδεις ἐπισημῶνας τῆς Ἐκκλησίας. Μὴ λησμονοῦμεν δὲ ἐκόλως τὸ παρελθόν, καὶ ἡ Ἐκκλησία διετήρησε τὴν θερηστικὴν τὴν ὑπὸ πολλῶν πολιτικῶν καὶ πολιτογόνων καταπολεμημένην, τὴν ἔθνην καὶ τὴν θεῖον ἡμῶν γλώσσαν. Μὴ λησμονοῦμεν δ' ἐπίσης ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ὅτε ἐσήμερον τὸ σήμερον τῆς ἐκκεντρώσεως, πρῶτη τῶν πρώτων τῶν ἐσπῆς λειτουργῶν παρεδῶκεν εἰς αὐτὴν. Πιρριτὸν δὲ εἶνε ἡμιλοῦντες πρὸς Ἕλληνας νὰ ἀναγινῶμεν τὰς αἰετὰς ἀγάτας τοῦ Ἰρηγορίου Β' τοῦ Λαύκου, τοῦ Βλαυφλίτου, τοῦ Ἰωαννου, καὶ τῶν ἄλλων αἰετῶν Ἰρηγορίων τοῦ ἡμετέρου ἔθνος. Ἀνάγκη λοιπὸν τὴν ἀγαθότητα τοῦ ἐπακαθάρτου βουλευτοῦ κ. Μαυρομιχάλη νὰ ἐνωθῶσιν αἱ τὰς τάξας τοῦ ἔθνος ἀντιπροσώποις διότι αἱ πλεῖσθ τῆς καθ' ἡμέρας Ἐκκλησίας, αἱ κατὰ τὴν μακαρίαν διακρίσαντα νεχθῆναι, μένουσιν ἐλατὴ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς λαλοῦσαι ἐγγυχρότερον ὅτι ἔχει ἀνάγκη ταξίτης θερηστικῆς, ἐντα βολῆν ἐν παρελθόντι πρὸς τὴν ἡμεῖς ἢ ἀνεπιστημονομένην κοινωνίαν ἡμῶν καὶ ἡμεῖς νὰ

ἀποροσῆ θαραρίας τὸ τυχὸν προσφερόμενον τῇ ἐθνηκῇ συνειδήσει δηλητήριον τοῦ ἡλισμοῦ. Ἀνάγκη πρὸς τὴν συμπλήρωσιν τῶν χηρευομένων ἐπισκοπῶν νὰ ληφθῇ φροντίς καὶ περὶ τοῦ κατωτέρου Κλήρου, τοῦ μόνου τοῦτου διδασκαλοῦ τοῦ λαοῦ. Ἰδοὺ ἡ ἀξιόλογος ἡμίλια τοῦ κ. Κυρ. Μαυρομιχάλη.

Τὸ θέμα, ἐφ' οὗ μέλλω νὰ ἐπιστήσω τὴν ἐδαιτέραν τῆς Βουλῆς προσοχὴν, ἐκ πρώτης ὕψεως δὲν θέλει ἴσως φρονῆ ὅποιον ἐν τῇ ἀκαλύψει του περισταταί, καὶ διὰ τοῦτο προκαλῶ ἡμᾶς, ὅπως μετ' ἀκροασθῆτες μετὰ τῆς ἐδμενείας καὶ τοῦ διαφέρουτος ἀκείνου, ὅπερ παρατηρεῖται ἐν τῇ Βουλῇ, ὅσκις πρόκειται περὶ κοινωνικῶν καὶ ἐθνηκῶν συμφερόντων ὀψάτης σημαντικότητος.

Ἐν τῷ ὑποβληθέντι ἐνώπιον ἡμῶν προπολογισμῷ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παρατηρῶ ὅτι εἶναι ἀναγεγραμμένη κίστωσις ἀφορώσα μόνον εἰς τοὺς ὑπάρχοντας ἐν τῷ βασιλεῖῳ Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους καὶ οὐδὲν πλέον. Ἐκ τοῦτου ἐπατα ὅτι τὸ Ἰπουργεῖον δὲν φρονεῖται διατεθειμένον εὐθὺς ἀμέσως νὰ προβῆ εἰς συμπλήρωσιν τῶν ὑπάρχουσῶν κενῶν ἀρχιεπισκοπικῶν καὶ ἐπισκοπικῶν ἐθρῶν. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν καλῶς νὰ ἐννοήσω τίνας εἶσιν οἱ λόγοι οἱ παραινῶντες τὴν Κηθέρωσιν, ὅπως—ἐστὶν καὶ προσορισμῶς—ἀρηθῆ κενὰς τοιαύτας ἐν τῷ Κράτει ἀρχιεπισκοπικῶς ἔδρας, αἵτινες, ἐὰν δὲν ἀπατάμια, ὑπερβαίνουσιν ἡδὴ τὰς δέκα πέννε, καθέως ἡμῶς συναισθάνομαι τοὺς λόγους αἵτινες κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς ἡμᾶς, ὅπως ἐπὶ πλέον ἀναβάλλομεν τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὑπαρχόντων ἀρχιερατικῶν θρόνων, ἐνόμισα δὲ ὅτι τὰς παρατηρήσεις μου ταύτας ὄφειλον νὰ τὰς ὑποβάλλω ἐγκαίρως, δηλαδὴ πρὸ τῆς συζητήσεως καὶ ἐπιψηφίσεως τοῦ προπολογοισμοῦ.

Ἐὰν ὁ καταστατικὸς νόμος ὁ διέπων τὰ τῆς Ἐκκλησίας ὀρίξῃ ὅποιοι καὶ ὅποιοι καθ' ἕανν τὸ κράτος πρέπει νὰ ὄσιν αἱ ἀρχιερατικοὶ θρόνοι, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὄφειλομεν νὰ καταλίπωμεν αὐτοὺς ἔρημιον εἰς τὴν διαίθεσιν καὶ τὴν θέλησιν τῶν λεγομένων ἐπισκοπικῶν ἐπιτροπῶν. Πάντες ἐσμεν ἐνθῶσοι τοῦ Ἰόπου, καὶ πάντες ἀκριβῶς γνωσκόμεν εἰς πόσαν ἐκτροχίον κατὰστάσιν περιέχονται τὸ ἐκκλησιαστικὸν πρίγραμμα οὐαεδήποτε ἐπαρχίας, ἔταν ταῦτα διέπονται ὑπὸ τῆς λεγομένης ἐπισκοπικῆς ἐπιτροπῆς, ἐστὶν καὶ τῆς καλλιτέρας. Ὁμολογῶ δὲ ὅτι ὑπάρχουσι καὶ καλὰ ἐπισκοπικὰ ἐπιτροπαί. Ἡ λογικὴ λοιπὸν ἀνάγκη, ὁ πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα σεβασμῶς, τὸ συμφέρον αὐτὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἐν τῷ Κράτει τάξεως, ἐπιβάλλουσιν εἰς ἡμᾶς, ὅπως θέσεις ἀξιοματικῶν, τῶν ὁποίων τὸ λυσίτελές εἶναι παγκοίνως ἀνεγνωρισμένον, μὴ καταλίπονται ἐν παραλύτῳ καὶ ἀτελεῖ κατωστάσει, διότι, ἐὰν

μένωσι διαρκῶς κεναί, παραγνωρίζεται ἡ χρησιμότης αὐτῶν, καὶ τότε χιλιάκις προτιμότερον ἦθελεν εἶσθαι ἐὰν προὐβαίνομεν εἰς τὴν δλοσχερῆ κατάργησιν αὐτῶν!

Ἐὰν ὅμως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος παρουσιάσεν ἐσωτερικῶς τινὰς ἀνωμαλίας, εἴχομαι καὶ ἐλπίζω ὅτι αἱ ἀνωμαλίας αὗται ἐξέλειπον καὶ ὅτι πλήρης ἐπικρατεῖ μετὰξδ πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἔομοινα εἰς τρόπον ὅστε θὰ ἦναι δύνατον ὅσον τάχιστα νὰ γίνωσιν αἱ ἀπαιτούμεναι προτάσεις πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν ἐθρῶν.

Ἐὰν τούναντίον λόγοι οἰκονομίας ὑπαγόρευον εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ μέτρον ταῦτο τῆς μὴ συμπληρώσεως τῶν χηρευοσῶν τούτων θέσεων, φρονῶ ὅτι τοιαῦτοι λόγοι δὲν δύναται νὰ ἰσχύσωσιν εἰς ζητήματα τοιαύτης πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς σημασίας. Ἐλπίζω δὲ νὰ τὸ ἀποδείξω.

Κύριοι! οἱ βιοῦντες ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐπιτρέπεται ἵσως νὰ ἔχωσιν ὄλιγας ἀλλοίως γνώμας περὶ Ἐκκλησίας καὶ περὶ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῆς ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ἡμῶν. Ἐπεὶ, ἐν τῷ ἔξωτερικῷ, τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης εἶναι ἥπλετον. Ἐπεὶ πᾶσα ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια εὐθὺς συζητεῖται, καὶ ἐπὶ τέλους γίνεται ἀποδεκτῆ. Ἐπεὶ οἱ μεγάλοι λημπήροες, οἱ καθ' ἑκάστην διαφωτίζοντες τὴν ἐσκοτισμένην ὡς ἐκ τῆς ἀμαθίας καὶ τῶν προλήψεων συνειδήσιν τῶν κοινωνικῶν, εἶναι ἀτελεύτητον, καὶ τοῦτου ἕνεκα ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπίδρασις δὲν παρίσταται ὡς ἀναποδορίτως ἀναγκαία. Ἀλλ' οἱ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἐκπαιδευθέντες καὶ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς ἡμῶν ἐπανερχόμενοι χάρως θέλουσι περιπέσει εἰς δεινὴν ἀπάτην καὶ θέλουσι διακράξῃ βαρύτατον περὶ τῆς ἰδίας πατριδος ἀμείρωμα, ἐὰν παραγνωρῶσιν τὴν ἐπὶ τῆς κοινωνίας μερίστην τῆς Ἐκκλησίας ἐπίδρασιν, ἢ ἐὰν θελήσωσι νὰ παραβλέψωσι τὸ γόητρον αὐτῆς διὰ τῆς καταπατήσεως τῶν ἱερῶν θεσμῶν καὶ τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἰσχύος.

Ἡ Ἀνατολή, κύριοι, ἐπὶ μακρῶν σειρῶν ἐπὶ εἰσέτι, ἐν καὶ μόνου κῦρος θὰ ἀναγνωρίζῃ, τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπὸ μᾶς καὶ μόνης λυχνίας ἢ συνειδήσιν τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν θὰ φροτίζηται, ὑπὸ τῆς λυχνίας τῆς Ἐκκλησίας—τῆς Ἐκκλησίας, ὅποιον οἱ παρελθόντες αἰῶνες τὴν διεμφορῶσαν, καὶ ὅποιον τὴν παρεδῶκαν εἰς ἡμᾶς. Ἐὰν δὲ ὁ τοιοῦτος ἀνεπίδεκτος ἀντιλογίας δισχυρισμῶς διὰ πᾶσαν ἐν γένει τὴν Ἀνατολὴν ἐξῆ ἐφαρμογῆναι τινα γενικὴν, ἰδιαιτέραν ὅλας σημαντικότητα κέκτηται δὲ ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας. Οἱ Ἕλλητες, χάρως εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν, διετηρήσαμεν ἀλώβητον τὴν ἐθνηκότητα ἡμῶν. Ἡθέλωμεν εἶσθαι ἐντελῶς ἀπεροσοφημένοι ὑπὸ τῶν ξευκῶν κατακτετήσεων, ἐὰν μὴ ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθοδοξία ἐγαλοῦχαι καὶ ἐξέτρεφε τοὺς

μεισαιομνικούς προπάτορας ήμων, και εάν κατά τούτους ζοφερωτάτους της Τουρκικής τυραννίας χρόνους ή μήτηρ Έκκλησία δέν εστέρας το δουλον γένος υπό τας πλειείας αυτής πείργυρας.

Σήμερον δέ επίσης ο ισχυρότερος κρίκος ο συνδέων έν άδιεργήτω έλύκει ήμεις τους έλευθέρους μετά των δουλων αδελφών ήμων είναι ο δεσμός της θρησκείας, είναι ή θρησκευτική ένότης, ή εις έν κέντρο και εις μίαν καρδίαν συνεροδσα τό δουλον και ελεύθερον γένος. Έάν τον κρίκον τούτον της θρησκευτικής ήμων ένότητος θελήσητε κατά τι να χαλαρώσητε, θανασίμως και εις τή καίρια πλήτετε την ένδικήν ήμων ένότητα.

Άλλ' ίσως τίς μαι άπειθήνη την έρώτησιν: Τί κοινόν ύπάρχει μεταξύ της συμπληρώσεως των κενών άρχιερατικών έδρων και της θρησκευτικής ήμων ένότητος, και όποία έντεθθεν βλάβη δίνεται να προκύψη; Υπάρχει, κύριοι, ούσιωδεστέτη έλληλεπιδράσις και ή προκύπτουσα βλάβη έπίσης τογχανεί σημαντική. Καθ' έξηροδμαι. Ο άρχιερός έν τη ιδίω αύτου έπαρχίε είναι τό όρατόν κέντρον της θρησκευτικής των πιστών ένότητος, ο διά του έξωτερικού γούηρου επίβαλλόμενος, και τον προς τή θεία σεβασμόν έπισήρων και συγκρατών, ο συνδυαλλάκτων τους θεινώς διαπληκτιζόμενους και προς άλλήλους έρζοιτας πολίτας, ο διά του ίδιου παραδέχματος καθοδηγών τή πληθή, ο έξεργίρων πολλούς τή λενθάνοντα αύτω θρησκευτικά συναισθήματα προς διάπραξιν του άγαθού. Τίς έξ ήμων άρρωει όποιον έντύπωσιν προξενεί εις τον λαόν ή άπλή θέα της άρχιερατικής άρμιέσεως, έν τη μεγαλοπρεπή αύτης έπιβλητικότητι, και τίς άρρωει όπουσιν διά της νομισίας και της προσηπής του άρχιερέως πλειστοι ύσοι πολίται προόρονται προς τό καλόν, ένω άποτρέπονται από του κακού και από πολλών κοινωνικών έλκών και παραπτωμάτων; Δεν θέλω να ύποληφθώ ός υπερβολικός. Έν τούτοις τολμώ να ισχυρισθώ ότι ή καταπληκτική αύξηση των έγκλημάτων εις πολλά σημεία του Κράτους, όντασια να άποδοθ ή και εις την έλλειψιν άρχιερέων.

Βεβαίως και άτυχώς ύπάρχουσιν άρχιερείς έπιλεθόμενοι του ύψηλου αύτων προσημου και καταβαλλόμενοι εις διδασκάλους κικίς, και εις άγροπολόγους κατηλενομένους τή θεία. Άλλ' οι τούτου εδευχώς άποτελούν έξάρουσι, ύσο δέ και έν παραγνωρίζουσι την θεϊαν αύτων έντολήν, ούδύτως ισχύουσιν, όπως έλευτώσωσιν έν τη συνειδήσει του τόπου των σεβασμόν, ού τινος άπολαύουσιν οι άρχιερείς θεωρούμενοι πάντοτε ός οι άναγκασιότατοι προφείς και οι εδουρητικώτατοι παράγοντες του παρ' ήμιν θρησκευτικού αισθήματος. Αιότι

τουούτους μίς έπλασαν οι αίώνες; γνωστών δέ τυγχάνει ότι οι έρριζωμένοι πεποιθήσεις ένός λαού εδύδως δέν έξαιείρονται!

Τούταντίον εάν έλλείπωσιν οι άρχιερείς και άπλοι μόνον προσβύτεροι διέπωσι τή της Έκκλησίας, συνεικείπει ταύτοχροώς και ή έξωτερική εκείνη λαμπρότην ή θαυμάνουσα τή πληθή, και ή συντηκονουσα έπει τις και έλληεις τήν συντήρησιν και κραταίωσιν του θρησκευτικού φρονήματος. Καθ' ύσον ζωηρά έξωτερική αισθησις και αισθημα θρησκευτικόν σχεδόν είπειν έν τη ήμετέρη κοινωνία συμβαδίζουσιν είσέτι. Χαλαρομένην άρα ένκα έξωτερικών λόγων του θρησκευτικού αισθήματος χαλαροδται έν τω έμει και ή θρησκευτική ένότης ή τοσοδτον άναγκαία, ός προσέπον, δια τήν ένδικήν ήμων ένότητα.

Άρχόντως νομίζω, κύριοι, έπέδειξα άφ' ένός μόνον ότι εις τήν θρησκευτικήν ένότητα συντελεί ή παρουσία του άρχιερέως, και άφ' έτέρου ότι ή θρησκευτική ένότης παρ' ήμιν μεγάλως συντελεί εις τήν ένδικήν ένότητα.

Άλλή ταύτα λίγων και ύπερ της ταχύτερας συμπληρώσεως των κενών άρχιερατικών και έπισκοπικών θρόνων συνηροδών ούδύτως έπιληνθάνουσα και έτέρου ούσιωδεστέρου κατ' έμει καθήκοντος, τό όποιον δέον και ή Κοβήνυσις και ή Βουλή ύσον τάχιστα να λήθωσιν υπό σπουδαίαν έποψην έννοώ δηλαδή τό της μορφώσεως του Κλήρου ζήτημα. Ναί! άρμίασε πλέον παρ' ήμιν ή ιδέα όπως ο κλήρος ήμων ο τοσοδτον διακροθεις κατά τον ύπερ άνεξαρτησίας ήμων άρρωει και τοσοδτον ήδη έπί έξηκοντα ύλα έν η καρομειληθείς και ταπεινωθείς ύψωθ ή εις τήν έμπροσπουσαν αύτω περιωπήν. Πάντα τι άκαταρόητον και προσβάλλει άληθώς τήν ένδικήν φιλοτιμίαν ή οίκουσιότη κατάνους, εις ήν άρέθη έγκαταλειμμένος παρ ό πέντων ο Κλήρος ήμων, να καταπέση εις τό σημεϊον, εις τό όποιον κατέπασε.

Προϊ πάσης έν γένει άνέργης όποδεικνωμένης έν τω περιβήλω τούτω ύπεβλήθησιν και έψηφισθησαν πλειστοι ύσοι νομοθετήματα, προϊ δέ της μορφώσεως του Κλήρου, όστις παρ' ήμει και' εκάστην τον πνευματικών άγον εις τον λαόν ήμων, ούδύμία ούδύλοτε έλξηθη φροντίς. Η Έλληνική Πολιτική φύνεται ούσιω συννομούσασ όπως άποστρέψη τον έλληνικών λαών από πάσης ήθικής θρησκευτικής άγωγής. Ας στρέψωμεν έν ταύτοις τή βλέμμα και ός ιδώμεν όποιον μεγίστην σημασίαν έχούτως άκόμη ο Αδουκαρότατος Γουλιέλμος άπέδιδαν εις τήν διά της θρησκευτικής χροιστικής διδασκαλίας μορφώσιν της Γερμανικής Πατριδος. Έάν δέ ο κρατικός των Γερμανών Αδουκαρότατος άρχων Κράτους γενικώς πεπα-

δευμένου τοιαυτά τινα άποφάνηται και πρώτη, τί τάχα όφείλομεν να πράξωμεν ήμεις οι έν τοις σπαργάνοις του πολιτισμού και της πολιτικής ήμερώσεως διατελοδντες;

Άλλ' ός έλλείπωσιν ότι ο νυν πρόεδρος της Κυβερνήσεως ο τοσοδτον άπαρκαμείωτον ζήλον ύπερ των πατριών διατρέφων δέν θέλει άνήσει, όπως μετά των άρομοδίων αύτου Συναδέλφων λάβη τήν άπαιτουμένην έπί του προκειμένου πρόνοϊαν. Δεν τολμώ από τουδ να προταίνω, όπως τή εδουδήματα των Μονών διατεθώσιν είτε όλικώς είτε μερικώς ύπερ της μορφώσεως Κλήρου έγγραμμάτου ήθικώς μεμορφωμένου και τακτικώς μισθοδοτουμένου. Δεν τολμώ, λέγω, να προταίνω ταύτα, καθ' όσον τό ζήτημα τούτο ίσως δέν είναι της παροδσης ώρας, χρίζει δέ εδουτέρας άναπτύξεως και μελέτης.

Έαροφάω όμως τον πόθον, να ο έλληνικός Κλήρος καύση καριστών τήν έλευσίνην είκόνα ήν νυν καριστά. Έαροφάω τον πόθον, να τέλος πάντων κλεισθ ή θύρα εις τους άναξίτους της Έκκλησίας λειτουργούς. Έαροφάω τον πόθον, να ή Έκκλησία έξέλθ από της θλιβερωτάτης καταπίσεως, εις ήν καταρρίφθη προς μεγίστην βλάβην και άνοπολόγιστον ζημίαν των συμφερόντων της καθόλου Έλληνικής Πατριδος, φρονώ δέ ότι προς τον σκοπόν τούτον τή μέγιστα συμβάλλει και ή πληρωσις των κενών άρχιερατικών έδρων!

Ο ΠΡΩΙΕΡΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΙΜΩΡ

(Συνέχεια και τέλος ύπε προηροδμενον φύλλον)

Τή αυτή ήμερα, συνεδριαζούσης της έν Βουδαπέστη Ούγγρικης Βουλής, έρνώσθη τω προδδρω αύτης Λέληγ ο θάνατος του προθιερόχου Σιμώρ ο πρόεδρος άναστάς άθωρωεί έλεξε τάδε προς τήν Βουλήν των άντιπροσώπων:

«Αξίότιμοι βουλευταί! Κατ' έπίσημον και αυθεντικόν τηλεγράφημα προς τον προθιπουρογόν, δηλοποιώ ήμιν μετά θλίψεως έγκαροδίου, ότι ο καρδινάλιος Ιωάννης Σιμώρ, άρχιεπισκοπος Γραν και πρόγκηψ προθιερόχης της Ούγγρικης, σήμερα τήν θην προκνήν ώρον έτελεύτησεν έν πνευμονίας μετά τετραήμερον αυθένειαν. Έν ο καιροί οι κώδωνες των Γερών Έκκλησιών και τή σήματα του γενικού πένθους άναγγέλλουσι καθ' έπασαν τήν Ούγγριαν τό μέγα ταύτω δυστύχημα της ήμετέρας πατριδος, πιστεύω ότι και ή βουλή των άντιπροσώπων του έθνους, θά έγκρονη σήμερα κ) να εκφρασθ έν πρωτοπόλλω τό

είλικρινές πένθος της Βουλής επί τή άπολεία ταύτη β) να τεθ ή έξ ονόματος αύτης στέφανος μεγαλοπρεπής επί τό φρέτρον του έουδίου άνδρός γ) να άντιπροσωπευθ ή το κοινοβούλιον δι' έπιτροπής βουλευτων εις τήν ήμεραν της κηδείας του άπαρκαμείωτον Ιερόχου δ) προς τιμήν και εύλίβειαν του πνευματικού ήμων πατρός και προθιερόχου της Ούγγρικης παρακαλώ τήν έπιμον Βουλήν, όπως διακόψη τήν σημερινήν αύτης συνεδρίασιν, αλλά και μη συνεδριάση εις τήν ήμεραν του έταφιασμού. Ταύτων άπάντων δημοθύμως έγκροθέντων, ο πρόεδρος κροτύει τό τέλος της συνεδριάσεως.

Όσαύτως αυθήμερον ο πρόεδρος της Βουλής των μεγιστών (Γερουσίας) Βαρόν Νικολαος Βουγ έν τη συνεδριάσει αύτης άναστάς είπε τάδε:

«Έκλειμρότατοι Κύριοι! μέγα πένθος και ζημία μεγάλη κατέλαβε τήν ήμετέραν πατρίδα και Έκκλησίαν ο πρόγκηψ προθιερόχης ήμων Ιωάννης Σιμώρ άπεδήμησε σήμερα προς τον Κόρον, εις τήν αιώνα ζωήν τή λαμπρά και έξοχα αύτου έργα μορφοδντα τήν σοφίαν, τήν εδύβειαν, τήν χροιστιανικήν φιλανθρωπίαν και τήν φιλομουσίαν αύτου, καδ ή προς τοις άλλοις Γερών Έκκλησίας, νοσοκομεία, πτωχοκομεία, όρφανοτροφεία, δημόσια βιβλιοθήκαι και Σχολαί, διά τον Ιερόν κλήρον και τον λαόν, ός ώποδομήσατο και έπροίκισε προς διηκεή αυτών συντήρησιν διαπανήσας ύπερ τή 20 εκατομμύρια φράγκων, έκτός των 2 εκατομμυρίων, έντα εδωρήσατο ο μεγαλόδωρος Ιερόχης εις τήν προ τριετίας έορτήν του Ιωσήφαιου της πεντηκονταετηρίδος από της Ιερωσύνης αύτου. Πάντα ταύτα άνακροτύτουσι τήν μεγάλην άξίαν του μεταστάτος προθιερόχου και άρκαρητου φίλου και έμπέστου συμβούλου του ήμετέρου βασιλέως ή καθολική Έκκλησία άπάλεσεν έν αυτω των έπιφανέστατων καρδινάλιων, ή Πατρις τον γενναϊον και ένδοξον άγωνιστήν των συνταγματικών αύτης προνομίων και δικαιοματων.

Φρονώ, Έκλειμρότατοι Κύριοι! ότι έαροφάω τήν ήμετέραν εδύσεβή γνώμην, εάν προτείνω ήμιν α) εις τήν ήμεραν της έαροφής ν' άντιπροσωπευθ ή ήμετέρα Βουλή δι' έπιτροπής Μαγνέτων β) στέφανος λαμπρός να τεθ ή επί του φρέτρον έξ ονόματος αύτης γ) ν' άποσταλή αυθωρει τηλεγράφημα συλλυπητήριον προς τήν έπιτροπήν της άρχιεπισκοπής Γραν δ) από της σήμεραν ίχαί του ένταφιασμού του άποικρομένου Ιερόχου ή ένω Βουλή των Μαγνέτων καύει συνεδριαζούσα, και έν πρωτοπόλλω εκφράζει τήν βαθυτάτην αυτης λύπην. Τούτων δ' άπάντων δημοθύ-

μωσ ψηφισθέντων, ο πρόεδρος διαλείπει τὴν συνεδρίασιν.

Τῇ ἐπαύριον ὁ δήμαρχος Βουδαπέστης Κάρολος Ραθί καλέσας εἰς ἑκτακτον καὶ γενικὴν συνεδρίασιν τὰ μέλη τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου εἶπε πρὸς αὐτὰ τάδε·

«Κύριοι Σύμβουλοι! πρὸς τὸν μεταστάντα πρωθιερέα τῆς Οὐγγαρίας, ἐπίτιμον συμπολίτην καὶ πνευματικὸν ἡμῶν πατέρα, τὸν μέγαν καὶ ἐνδοξον πατριώτην καὶ σοφώτατον ποιμενάρχη, ἀρξαμένον ἀείδιμον τιμῆν, εὐλόβειαν καὶ εὐγνωμοσύνην ὅθεν προτείνω ἡμῖν νὰ δικαιώσωμεν διὰ πρωτοκόλλου ἱπομνήματος τὰς ἀνεπιλήστους λειτουργίας τοῦ μεταστάντος πρὸς τὴν πατρίδα, τὴν Ἐκκλησίαν, πρὸς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, καὶ πρὸς τὴν ἀνθρώπινην ἐν γένει, καὶ νὰ ἐκφράσωμεν τὸ ἐγκάρδιον ἡμῶν πένθος ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ, ἣν ὑφίσταται ἐν τῷ σπαρτῷ αὐτοῦ προσώπῳ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πατρίς· τελευταῖον προτείνω, ὡς ἐκ μέρους ἡμῶν ἀποσταλῆ ἐπιτροπῇ μετὰ λαμπροῦ στεφάνου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας τοῦ μακαρίου ἀνδρός. Τοῦτου δ' ἀπέκτων ἀποδεκτῶν γεννημένων, διαλύεται ἡ ἑκτακτος αὕτη συνεδρίασις τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου.

Τῇ δὲ θη τοῦ ἐρεσιώτου μηνὸς Ἰανουαρίου τῇ 10ῃ πρωτῆ ὥρα ἐγένετο μετὰ βασιλικῆς ὕψους μεγαλοπρεπεῖας καὶ παρατέξεως ἡ κηδεῖα καὶ ἐκφορά τοῦ ἀποχωμένου πρωθιερέου μετὰ στρατιωτικῆς μοναχικῆς καὶ στρατιωτικῶν ταγματῶν. Μετὰ τὸν περὶ τὸ φέρετρον ἱερὸν κλῆρον ἀρχιερέων καὶ ἱερέων καὶ ἑκατὸν ἱεροσπουδαστῶν προπορευομένων καὶ φιλαλόπτων ἐναλλὰξ τὸ «Κόρις ἑλέησον» ἑλληνιστί, ὡς εἰθίσται ἐν τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν ταῖς κηδεῖαις καὶ ἐν τῇ ἐκείρῃ τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, εἶπαντο οἱ ἀρχιερεῖς Φριδερίκος καὶ Ἰωσήφ, ἀντιπροσώποι τοῦ βασιλέως, οἱ ὑπουργοί, αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν βουλῶν, τῶν πόλεων καὶ τῶν σωματείων καὶ πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. Μετὰ δὲ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ψαλεῖσαν ἐν τῷ καθεδρικῷ ταφῷ, ἡ λέριναξ τοῦ νεκροῦ κατετέθη ἐν τῇ ἰπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Ἐκκλησίας κρύπτῃ οὐδὲν ἐστέρησαν φέρονσα κατὰ τὴν ἐν τῇ διαθήκῃ ἐπιτολήν τοῦ ἀειθίμου ἀρχιερέου, καθ' ἣν οὔτε λόγος ἐπισημείωσις ἢ ἐπιτάφιος ἐξεφωνήθη.

Διὰ διαθήκης συνεχηθείσης ὑπ' αὐτοῦ πρὸ διετίας τὴν ἰδιωτικὴν αὐτοῦ περιουσίαν ἀνερχομένην εἰς 6 ἑκατομμύρια φράγκων διέθετο εἰς τρία μερίδια, εἰς τὴν ἐν λαμβάνει ἡ ἀρχιεπισκοπὴ, τὸ ἄλλο τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ κατιστήματα, καὶ τὸ τρίτον οἱ συγγενεῖς καὶ ὑπάλληλοι αὐτοῦ ἀναλόγως.

Ἐκτὸν χιλιάδας φλωρία καιοσφοβασιλικὰ

κατέθεσε πρὸ καιροῦ εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ ἐθνικὴν Τράπεζαν, ὡς ἐκέλευε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀποσταλέσιν εἰς Ῥώμην πρὸς τὸν Μακαριώτατον Πάπην, ἵτινα καὶ ἀπεστάλησαν ἤδη πρὸς τὸν Λέοντα ΙΓ', ὡς προαναγγεῖται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ δωρησαμένου.

Ὁ Ἰωάννης Σιμόρ διὰ τῆς σοφροσύνης, φιλεργίας καὶ οἰκονομίας αὐτοῦ ἐπιπλασίωσε τὴν κτηματικὴν περιουσίαν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς (ἴστω κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκκοσμητικῆς τοῦ ἱεροσχεῖος του. Ὅθεν ἡ ἀρχιεπισκοπὴ αὐτῆ ἔχει σήμερον ἐτήσιον εἰσόδημα ὑπὲρ τὰ 2 ἑκατομμύρια φράγκων. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς τῆς Οὐγγαρίας φιλοτιμοῦνται ν' ἀξάνωσιν ἐτήσιως τὴν κτηματικὴν περιουσίαν καὶ τὸ εἰσόδημα τῆς ἐπισκοπῆς των οὐδέποτε οὐδένα τῶν χριστιανῶν ἐπιβουλεύοντες καὶ ἀνεξαρτήτως οὕτως εἶπειν καὶ ἐξοπρεπῶς διαβουλεύοντες, καὶ τοὺς μὴ ἔχοντας εὐεργετοῦντες.

Λαμπρὸν καὶ σωτήριον παράδειγμα εἰς τοὺς πατριώχους, μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους τῆς ἀνατολικῆς οὐδοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, οἷτινες, ἐν κατὰ καιροὺς ἐπρόκεινον εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς ἄλλων τὰ πατριωχέια καὶ τὰς μητροπόλεις αὐτῶν, ἴστω καὶ διὰ μικρῶν προσοδῶν κτημάτων, ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐπιεικῶν σήμερον βεβαίως δὲν θὰ ὑφίσταντο οἱ διδάσχοι αὐτῶν τὰ δεινὰ τῆς ἐξενελετιστικῆς ἀρχεματίας, καὶ δὲν θὰ ἀνέμενον πρὸς πενιχρὰν συντηρήσιν τὴν ἐλεημοσύνην τῶν πτωχοτέρων οὐδοδόξων χριστιανῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν καρδίᾳ ὁ δὲ κατὰ καρδίαν ἀρχιεπίσκοπος Ἰανί εἶναι ταῦτοχρόνως καὶ πρωθιερέα τῆς οὐγγρικῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας φέρον τὸν τίτλον καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέου καὶ τοῦ μαγικῆτος· καθότι κατὰ τὸ οὐγγρικὸν σύνταγμα αὐτὸς μετὰ τὸν βασιλέα θεωρεῖται καὶ τιμᾶται, ὡς τὸ ἐξοχότερον πρῶτον τοῦ οὐγγρικοῦ βασιλείου, καὶ αὐτὸν πρὸ παντὸς ἄλλου ὀφείλει ὁ βασιλεὺς νὰ συμβουλευῆται εἰς τὰς σπουδαίας καὶ δυσχερεῖς περιστάσεις τοῦ κράτους. Ἰουλιῶν λοιπὸν αἱ μεγάλα καὶ βασιλικὰ τιμὰ ἀπερῆχθησαν πρὸς αὐτὸν ζῶντι ἢ τιθεμένῳ.

Ὁ Ἰωάννης Σιμόρ ὑπῆρξεν αἰσιμὸς μὲν πρὸς ἑαυτόν, ἐπιεικέστατος δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους πρῶτος, ἐμπροσθητορὸς, καλοκάμητος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, λιτὸς τῇ δίαιτῃ καὶ τῇ περιβολῇ, εὐεργετικὸς καὶ φιλέργιστος, καὶ φιλόσοφος χριστιανὸς εἰς τὴν μετὰ τῶν ἄλλων μικρῶν καὶ μεγάλων ἀναστροφῆν ἔλαχε τὸν γενικὸν σεβασμὸν καὶ τὴν περὶ ἑαυτοῦ τιμῆν καὶ ἀγάπην συνέγραψε κατὰ καιροὺς ἐμψυθεῖς καὶ σαφῆς πραγματείας περὶ διαφορῶν ὑποθέσεων, διεκρίθη ὡς ἐγγλωττος καὶ δεινὸς ἱεροπύργος, καὶ ἰθαγενεῖα πολλὰς ἐνταῦθα, ἐν Βιέννῃ καὶ ἐν Ῥώμῃ, εἰς ἣν ἐννεκάκις ἀ-

πῆλθε, τὸ ἑπταεστον καὶ ἀνεξέλικτον καὶ μεγαλόφρον τῆς γνώμης καὶ τοῦ φρονήματος αὐτοῦ.

Ἐν κεφαλαίῳ δ' εἶπειν διήλθε τὸν ἐντιμον καὶ λαμπρὸν αὐτοῦ βίον εὐεργετῶν καὶ ἀγαπῶν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον.

Ἰανουῖα ἡ μνήμη αὐτοῦ.

Ἐν Βουδαπέστῃ, τῇ 17ῃ Ἰανουαρίου 1891.

Γ. Γώγος, ἀρχιμανδρῆτης.

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΑΙ Η "ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ".

Ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 15ης Δεκεμβρίου ἀνεγνων πρὸς τοὺς ἄλλους ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ θὰ ἐξυπηρετήσῃ μερῶς τὸ ἔργον τῆς «Ἀναπλάσεως» γράφει δὲ ὁ κ. Τραπεζακῆς ἐν αὐτῷ πρὸς τοὺς ἄλλους λίαν ὀρθῶς ὅτι: συντελεστικώτατον ὑπὲρ τοῦ σκοποῦμένου ἔργου τῆς «Ἀναπλάσεως» θὰ ἴητο καὶ ἡ σύμπραξις τῶν σχολείων μικρῶν τε καὶ μεγάλων... Ἐξ τῆς λέξεως ταύτης δίδω πολλὴν σημασίαν, διότι ὑποκινεῖται οὕτω ζήτημα λίαν σπουδαῖον διὰ τὸν ἡμέτερον Σύλλογον. Ἰβίαι ἀληθῆς ἵτι ὁ Σύλλογος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν σχολείων, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἀνωτέρων, ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ συνταχθῶ μετὰ τῆς γνώμης, ὅτι: «τὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀνάπλασιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν θέω νὰ ἀγαθώσωμεν οὐχὶ ἐκ τῆς ὀροφῆς, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν θεμελίων, ἵτι ἐκ τῶν δημοτικῶν σχολείων κτλ.» νὰ προσθέσω δὲ ὅτι ἂν ἡ λατὴ παιδευσις δὲν ὑποστηρικθῇ καὶ παρ' ἡμῶν κατὰ τὸ πᾶν ἐπιστημονικῶν τὰ ἀλλαχθὺ παρατηρηθῆναι ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ματαίως θὰ περιμένωμεν τὴν ἀναγέννησιν ἡμῶν δι' ἐνὸς θερησκευτικῶν περιοδικῶν, ἔστω καὶ τοῦ ἐπιστημονικωτέρου, ὁποῖον τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἡ ἡμετέρα «Ἀνάπλασις».

Ὁ ἡμέτερος Σύλλογος δύναται ὅπως νὰ δράσῃ σπουδαίως, ἀλλὰ νὰ δράσῃ ὡς Σύλλογος. Τὸ περιοδικὸν ἢ «Ἀνάπλασις» βοήθῃ μεγάλῃ σπουδαιότητι καὶ ἐν ἀποδώσωμεν αὐτῷ — καὶ δὲν εἶναι βεβαίως χρεῖα νὰ τὸ ἐπαναλάβωμεν ἡμεῖς — δὲν εἶναι εἰρή ἐν τῶν μέσων, δι' ὧν θὰ ἐπιτύχῃ ὁ Σύλλογος τὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἄν λέγομεν βεβαίως ὅτι ὁ Σύλλογος ἡμῶν περιορισθῇ εἰς τὴν ἐκδόσιν τοῦ ὁμωνύμου περιοδικῶν, διότι ἡ δράσις αὐτοῦ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν Κλήρον, ὑπέρχει ὁμολογουμένῃ ἀνάγκη ὡς καὶ ἐνταῦθα νὰ στρέψῃ τάχιστα τὴν προσοχὴν αὐτοῦ, ἐὰν ὅπως περὶ τῆς χριστιανικῆς τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀναπλάσεως σπουδάζῃ ὀφείλει νὰ

στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς λατῆς παιδεύσεως συνιδῶν ταῖς ἀρχαῖς αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ κῆρος τῆς προτάσεως, ἵτι ἡ κατάστασις τοῦ πολιτισμοῦ χώρας τινὸς ἔχει γνώμονα ἀσφαλέστατον τὴν κατάστασιν τῶν λαϊκῶν αὐτῆς σχολείων, καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ χώρας τινὸς δύναται νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων αὐτῆς, οὕτω καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων χώρας τινὸς δύναται νὰ κρίνωμεν περὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς, ὅτι δηλ. πολιτισμὸς καὶ σχολεῖα εἶναι δύο ἕνωται ἀνάλογον κατὰ λόγον εὐθύου.

Ἄν ἀσθαινώμεθα βαθῶς τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἔχωμεν ἐκκλησίαν, πολιτείαν καὶ οἰκογένειαν ἐν καλῇ καὶ ἀνθηρῇ καταστάσει, πρέπει νὰ φροντίσωμεν πρὸ παντὸς ἄλλου καὶ τὰ ἡμέτερον δημοτικὰ σχολεῖα νὰ εὐρίσκονται ἐν καλῇ καὶ ἀνθηρῇ καταστάσει, λέγει δικαίως ὁ τοσοῦτον λαμπρὸς ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσως ἀγωνιστὴς Ἀμὸς ὁ Κομηνίος» (Παιδαγ. Σκελλ. σελ. 3). Τὸ δημοτικὸν σχολεῖον εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἔθνους καὶ ὁ κύριος παράγων τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ εὐδαιμονίας· «τοῦτου προορισμὸς εἶναι ἡ ἠθικὴ διαπλάσις ὅλων τῶν μελλόντων πολιτῶν...» (Παιδαγ. Σκελλ. σελ. 2).

Ὅτι δὲ εἶναι τοιαῦτα τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ τοσαύτης χορήγου προσοχῆς αὐτῇ ἢ συγχρονος τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἔθνων ἱστορία μαρτυρεῖ.

Ἐπερήσπισεν ὁ κ. Ι. Σκαλισούνης τοὺς Ἑλβετοὺς, ὁ κ. Μ. Βρασιάνος τοὺς Γερμανοὺς, ἄλλοι τοὺς Ἀμερικανοὺς, ἄλλοι τοὺς Σκανδιναβοὺς καὶ ἄλλοι ἄλλους· ἀλλὰ πάντες οἱ λαοὶ οὗτοι εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνοι, παρ' ὧν ἡ δημοτικὴ παιδευσις ἀνθεῖ. Ἐὰν ἡ Ἑλβετία ἦρθη εἰς τὸ σημερινὸν τοῦ πολιτισμοῦ ὕψος, τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῆς ταύτην ὀφείλει ἰδίᾳ εἰς τὴν ἐργασίαν, ἣτις ἐγένετο ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ὑπὲρ τῆς λατῆς παιδεύσεως. Ἐὰν ἡ Γερμανία, ἐπίσης.

Ὅτε σημερινὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ ὁσημέραι προαγομένη τῶν ἐλευθεριῶν ἀνάπτυξις ἐπιβίβλουσι τὴν ἀνάγκην τῆς τοῦ λαοῦ γενικῆς μορφώσεως ἀναπόδραστος ἡμεῖς δὲ οἱ διὰ τοῦ Σύλλογου ἡμῶν ἀναλαβόντες τὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ὀφείλομεν νὰ κατανοήσωμεν παντὸς ἄλλου μᾶλλον ὅτι «τὸ πᾶς θέον νὰ χυθῇ ἐπὶ τοῦ κόσμου, νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν τελευταίων τάξεων τῶν λαῶν, νὰ φωτισθῇ τὰς συνευθύνσεις, νὰ ἀνυψώσῃ τὰς καρδίας», ὅτι «πάντες ἐφίενται αὐτοῦ, ἰδίως οἱ ταπεινοί, οἱ ἐστερημένοι πλούτου».

Ἐκίρῳξεν ὁ Σύλλογος ἐν ἀρχῇ ὅτι τὴν ἀνάπλασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους θὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῶν τριῶν ἀναπλαστικῶν δυνάμεων,

της θρησκείας, της επιστήμης, της τέχνης· καὶ ἡ παιδεία ὅμως καὶ ἡ ἐπιστήμη θὰ ἔχρησόμενοι ὀλίγον εἰς τὴν γενικὴν τῆς ἀνθρωπότητος πρόοδον, ἐκτὸς αἰ ὑψηλὰ γνώσεις αἰ ἀναπτύσσουσαι τὸ πνεῦμα καὶ φωτίζουσαι τὴν ψυχὴν καὶ ἀπαλλάττουσαι αὐτὴν τῶν κοινοτικών χυδαίωντων ἔμμενον περιωρισμένοι ἐν στενῷ κύκλῳ ὡς ἄριστα παρατηρεῖ ὁ πολὺς Platonismos.

Ἐάν ἡ ἠθικὴ τοῦ Σωκράτους ἢ ἄλλων μεγάλων τῆς ἀρχαϊκότητος διδασκάλων δὲν ἐπέδρασαν εἰμὴ ἐλάχιστον ἐπὶ τῆς συγχρόνου κοινωνικῆς καταστάσεως, τοῦτο οὐδέποτε ἄλλοι ἔχει αἰτίαν ἢ ὅτι αἱ ὑψηλὰ ἐκείνη θεωροῦναι ἔστιν εἰς τὸ πολὺ πλῆθος ἔμμενον κτηματόντων ἐναρμόδιων τινῶν προσώπων, ὅτι ἡ δύναμις τῆς παιδείας δὲν εἶχεν ἀρχαῖα εἰς ἐπὶ τὴν ἀναφορὴν τὴν τε πρόληψιν καὶ τὴν δευσιδαιμονίαν ἀπὸ τῶν τελευταίων τοῦ λαοῦ τάξεων.

Ἐάν ἐπίσης αἰθεῖται τοῦ Ἐθαγγελίου ἀρχαῖο εἶδος ἐπὶ τοῦ κόσμου μεγίστην ἠγά, τοῦτο ἀποδοτέον καὶ μὲν εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς ἐκθέσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν, ἣτις κατασπαρείται ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἀνὰ τὰς ἐκτάσεις τοῦ τότε κόσμου, ἐρηξοβόλησε καὶ παρήγαγεν εἰς καιρὸν ὑπὸ τοῦ πανσόφου Θεοῦ προσορισθέντα τὸ ἔργον τοῦ καθολικοῦ ἑλληνισμοῦ δένδρον, ἕνα τῶν σπουδαιωτάτων παρηγόρων τῆς μεταδόσεως τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος, ὑπερ ὑπὸ τῶν θείων τοῦ Χριστοῦ καμάτων ποτιωθέν παρήγαγε τὸν ὕψιστον τῶν θρησκειῶν τοῦ ἑλληνισμοῦ, τὸν χριστιανικὸν ἑλληνισμὸν αὐτὴ δὲ ἡ ἰστορία μαρτυρεῖ ὅτι, ὅτε πάλιν ἡ παιδεία ἐξέλειπεν ἀπὸ τὸ πλῆθος πολὺ, εἰς πολλὴν δὲ ἀμάθειαν ἐβυδίσθησαν αἱ τάξεις τοῦ λαοῦ αἱ τελευταῖαι, κατὰ τοσοῦτον οὐκ ὀρθῶς παρενοήθη ὁ χριστιανισμὸς, ὡς τε κατηντήσαμεν εἰς τὰς ἰστορικὰς ἐκείνας κηλίδας τοῦ μεσαιῶνος.

Πολλοὶ πολλὰς ἔγραψαν περὶ τῆς τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀγωγῆς, ἐξῆσαν δὲ ἰδίῃ τὴν τε Κλήρον καὶ τὴν οἰκογένειαν, καθὼ παρόντως τὰ μέγιστα συμβάλλοντες εἰς τὴν τῶν κοινοτικών ἀνάπτυξιν. Τὸ πρῶτον φαίνεται πολὺ ἀληθές, διότι ὅπως σπουδαία ἢ ἀναπλαστικὴ τοῦ μεμορφωμένου Κλήρον δύναμις, ἀναμυρῶ βήτητος δὲ ἢ ἐπὶ τοῦ ὅλου κοινοτικοῦ ἔθνους ἐπέδρασε τῆς οἰκογενείας. Ἡ οἰκογένεια εἶναι μικρὰ κοινωνία, εἶναι ἡ κοινὴ, ὅπου ἀρχικῶς ἐκαλλιεργήθη καὶ ἠβξήσεν ἡ θεμελιώδης ἰδέα τῆς κοινωνίας. Ἐν αὐτῇ διδάσκειται ὁ παῖς ἐν τῇ ἀνατροφῇ μετὰ τῶν οὐκείων, μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ὑμηλικῶν αὐτοῦ, ἐν τῇ ἀγάλλῃ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὰς κοινοτικὰς ἀρετὰς ἀπάσας, παρασκευάζεται ὡς περὶ ἐν φρονίφῳ εἰς τὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ μετέπειτα βίον. **Ναί,**

εἶναι ἀληθές· αὐτὴ ἰδέα ἢ μήτηρ εἶναι τὸ πᾶν. Ὁ Ρουσσὸ ἐφθασε μάλιστα νὰ εἴπῃ τι ὑπερβολικόν. Θέλετε, λέγει, νὰ διδάξῃτε τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀρετὴν; διδάξατε τὰς γυναικάς τί ἐστὶ μεγαλεῖον καὶ τί ἀρετὴ.

Ναί, ἀλλ' ἐρωτῶμεν: πῶς ἡ οἰκογένεια θὰ καταστῇ ἀξία τοῦ προσορισμοῦ αὐτῆς; τί τρώσῃ; διὰ τίνας μαγικὰς φάβδους;

Τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς ἀφελείται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν οἰκογένειαν, διότι εἶναι ἡ θέσις αὐτῆς τοιαύτη· διότι ἔχει τὴν μέτραν, ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ὁμοίας πάντα τὰ παιδαγωγικὰ μέσα καθίσταται τελεσφορώτερα, διότι ἔχει ὑπὸ τὴν διαίτησιν αὐτῆς τὸν πᾶσα ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτων ὡς γνωστῶν δὲ αὐτῇ ἡ ἡλικία εἶναι ἢ ἐπὶ τοῦ ὅλου ἡμῶν βίου ἀναμορφώσασα. —Κατὰ Πλάτωνα ἡ ἀγωγή ἔρχεται ἀφ' οὗ χρόνου ὁ παῖς συλλεφθῆν ἐν τῇ μητρικῇ κοιλίᾳ· τὰ δὲ τρία τοῦ βίου πρώτα ἐστὶ «ἔστι μᾶλλον οὐ σμικρὸν τοῦ βίου διαγαρεῖν χεῖρον ἢ μὴ χεῖρον»· «κυριώτερον γὰρ ἐμφύεται τότε πᾶσι τὸ πᾶν ἦθος διὰ τὸν». **Μάλιστα, οὐδέτις ἀρνείται τὴν ἐπὶ τοῦ ὅλου καταστάσεως ἐπίδρασιν τῆς οἰκογενείας· ἀλλ' ἐπισημαστέον:** τί τρώσῃ θὰ καταστῇ ἀξία τοῦ προσορισμοῦ αὐτῆς;

Εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι ἡ οἰκογένεια, ἰδίᾳ δὲ παρ' ἡμῶν, δὲν δύναται μόνη νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ὑψηλὸν τοῦτο καθήκον. Τὸ ἔργον λοιπὸν αὐτῆς ἀνάγκη νὰ βοηθήσῃ σπουδαίως τὸ σχολεῖον ποῖον δὲ σχολεῖον; βεβαίως τὸ δημοτικόν, διότι τοῦτο καὶ ἔτιον εἶναι τὸ τοῦ λαοῦ σχολεῖον. Παρ' ἡμῶν τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσι ἀνεγκλίθησαν τὴν ἀνάγκην ταύτην τῆς ἐπικοινωνίας τοῦ σχολείου, ἐξήγησαν δὲ ἴσα τὸ σχολεῖον τὸ δημοτικὸν μεταβλήθη εἰς παιδαγωγικόν καὶ ἰσοῦ, ἀνεπίχθη τὸ παιδαγωγικὸν σχολεῖον, πρῶτον τοῦ 19ου αἰῶνος.

Τὸ χάρισμα τοῦτο, ἡ δύναμις αὐτῆς ἢ παιδαγωγικῆς, μόνον ἐκ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου δύναται νὰ προσδοκῆται, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν παρρησιαστικῶν ἢ τῶν γυμνασίων. Διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ Α. Μελῆς, «ὅτι δέον, ἵνα ἀπὸ τῆς ὕψῃ κατὰ τὴν ἐδαγγελικὴν συμβουλήν ἐπὶ τὰ τεκνεῖν ἀκατέλιθον, ἵνα ἀπὸ τῶν ἀδρανῶν ἐπὶ τὰ ἐπίγεια καταβῶμεν, ἵνα ἐρηψόμεν τοὺς ἀστῆρας καὶ τὴν σελήνην καὶ τὸν ἥλιον διατρέχοντες ἡσύχως τὰς ἐσωτῶν τροχίους καὶ νὰ φροντίσωμεν νὰ εἰσέλθωμεν πάντες εἰς τὴν τροχίαν τῆς παιδαγωγικῆς, ἐν ὅπως θέλωμεν νὰ παιδαγωγηθώμεν».

Ἡ νεωτέρη παιδαγωγικὴ προῖχῃ ἐστὶ περὶ τῶν, ἔδωκε σημεῖον μεγαλειότητος εἰς τὸ νῆπιον γένος—δύο, βλέπειν, καταρχομένῃ κατὰ τοσοῦτον ἀνευφρόμεθα.

Περὶ τοῦ Κλήρον δὲν ἐπισημαστέον τὸν

λόγον· ἡ ὑψηλὴ αὐτοῦ ἀποστολὴ εἶναι ἀκριβὴς ἢ αὐτὴ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν σκοπὸν, ἢ σφαῖρα ὅμως τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ διάφορος· εἶναι καὶ αὐτὸς ἐπίσης ἀπαραιτήτος, εἶναι τὸ «ἀλας», ὁ μόνος παρόρων τῆς θρησκευτικῆς τοῦ ἔθνους ἀνακαλέσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ σχολεῖον τοῦ δημοτικοῦ ἢ ἐνέργεια ἐπίσης μερίστη, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν τοῦ ἔθνους ἀνάστασιν. Εἶναι, βλέπετε, ἐν τῇ κοινωνίᾳ πολλοὶ οἱ παρόντες οἱ τὰ ἦδη κατασκευάζοντες, καὶ πάντες αὐτοὺς ἀφελῆναι νὰ προσεταιριθῶν, ὅστις ἐπιδικῶς κοινοτικὴν ἀνάστασιν. Ὅταν τὸ ἔργον τοῦ ἔθνους παρήγορος καταστρέφῃ ὁ ἔθνος, ὅταν οἱ παρόντες οὗτοι ἀναρῶσιν ἀλλήλους· ὅταν ἡ μὲν παιδεία μὴδὲν ἢ κακῶς ἐπὶ τῶν ἠθῶν ἐπίδρασῃ, ἢ δὲ οἰκογένεια ἐν τῇ ἑαυτῆς ἀνικανότητι ἐγκαταλείπηται, αὐτὴ δὲ ἡ πολιτεία ἀδιαφορῇ πρὸς τὴν ἠθικὴν τῶν πολιτῶν μόρφωσιν, τότε τί δύναται νὰ πράξῃ ὁ Κλήρος εἰς ἐαυτὸν ἀφιέμενος;

Ναί, βλέπετε, ἐπιμύνομεν τὸ δημοτικὸν σχολεῖον ἐκτὸς τῶν λόγων, οὗς ἐν ἀρχῇ ἐπεκαλέσθημεν, ἔχει ἰδίῃ μερίστην τὴν σπουδαιότητα ὡς ἐκ τῆς παιδαγωγικῆς αὐτοῦ δυνάμεως συμβαίνει, βλέπετε, ἐν τῇ παιδαγωγικῇ ὅτι καὶ ἐν τῇ ἱατρικῇ· καθὼς ἐκεῖ δηλ. ὅταν τὸ νόσημα παραμεληθῇ, ἀποβαίνει ἀδύνατος ἢ τοῦλάχιστον σφόδρα δύσκολος ἢ ἱατρικῇ αὐτοῦ θεραπεία, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ὅταν τὸ ἦθος ἀφελῆ εἰς ἐαυτὸ καὶ στερευοποιῆ κατὰ τὴν μικρὴν ἡλικίαν, ματαία σχεδὸν θάλει ἀποβῆ πᾶσα κατ' αὐτοῦ προσπάθεια, ὁ δὲ νόμος ὁ ἀντιστρατευόμενος τῷ νόμῳ τοῦ καὶ αἰχμαλωτίζον θάλει ἀποβῆ τότε ἐχθρὸς ἀκαταγώγιτος.

Πολλοὶ λέγουσιν ὅτι ἡ συνείδησις τοῦ γεννομένου ἀνθρώπου εἶναι χάρτης ἔγραφος, ἐπὶ τῆς ὁποίας δεξιὰ μὲν χεὶρ δύναται νὰ χαράσῃ καλλιτέχνημα, ἀδεξία δὲ τάνάπαιλον. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐν παρεδελθῶμεν, ἀνάγκη τάχιστα ἢ ἀγωγή νὰ φροντίσῃ ὅπως ὁ χάρτης ἐκεῖνος περιέλθῃ εἰς τὴν παιδαγωγικὴν ἐνεργεσίαν πρὸ τῆς οὐκ ὀρθῆς αὐτοῦ χρήσεως, ὅπως δηλ. τὸ ψυχικὸν τοῦ παιδὸς ἕδαφος περιέλθῃ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῆς μικροτάτης.

Ἐκ πάντων, ὅσα μέχρι τοῦδε ἐξεθέμεθα, γίνεται, νομίζομεν, δηλοῦν ὅτι τὸ δημοτικὸν σχολεῖον καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἀνεκτύξεως τῆς γενεῆς, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τὴν παιδαγωγικὴν, εἶναι παρόρων ἀδελοφῶς, μεθ' οὗ ἀφελῆναι νὰ ἐνωθῇ ἡ βακλαγία. ἵνα τὸ ἴδιον ἐαυτῆς ἔργον ἐνοκλήσῃ· διότι ὅταν τὸ σχολεῖον τὸ δημοτικὸν ἀφελῆ εἰς ἡν ἐδύναται σήμερον οἰκιστὴν κατέστησιν, ἀξάνονται δὲ οἱ πολλοὶ ἐν τῇ κακίᾳ καὶ τῇ διαφθορᾳ, πολὺ μολῶδες, ἐν μὴ μάταιος, ἔσται κατόπιν ὁ

ἀγὼν τοῦ Κλήρον, προκειμένου περὶ τῆς εὐθύνσεως κορμῶν ἐστραβλωμένων ἢ περὶ τῆς ἐκρίζωσεως παθῶν πεπαλαιωμένων· θὰ ἀληθεύσῃ τότε τὸ τοῦ Πλουτάρχου: «οἱ ἀρμάτειοι τροχοὶ πόνο καμψθέντες οὐδ' ἔτι εἰ τι γένοιντο, τὴν ἐξ ἀρχῆς γένοιντο ἀναλυθεῖν ἐνθωροῖαν» ὡς γὰρ μὴν καμψτάς τῶν ὑποκριτῶν βακτηρίας ἀπευθύνει ἀμήχανον».

Ἐξ ὅσον δυνάμεθα περὶ αὐτοῦ νὰ προσθέσωμεν ὅτι καὶ τοῦτο μόνον εἰς ἐαυτὸ ἀφιέμενον, ἐκτὸς ἦτο, ὡς ἀπαιτεῖται, διοργανωμένον, πολλὰ δὲ ἦθῆναι νὰ κατορθώσῃ· εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἐπὶ ὅλων ἐπίδρασιν σπουδαίως τῶν παρόντων, ὅσοι τὰ ἦθη τὰ κοινοτικὰ ἀπεργάζονται, διότι καταθέτει τὰς πρώτας βίσεις καὶ ἐποικοδομεῖ τὸν χαρακτήρα ὅχι μόνον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Κληρικῶν, καὶ μάλιστα ἐν ὅσῳ τῇ μόνῃ προσφῶρε. Ἄν δὲ καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐνεπνεέτο ἡ ἀληθῆς ἐδὲ βία, εἶναι βέβαιον ὅτι «οὗτοι βραδύτερον ὡς ἀρχηγοὶ οἰκογενείας, ὡς ἀπὸ τῆς ἑκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας, ὡς δὲ δρῶντι πρόσωπα ἐν τῇ πολιτείᾳ» πολὺ ἦθῆναι προσφῶρε ὑπερ τῆς τοῦ ὅλου βελτιώσεως.

Καυαλίζομεν λοιπὸν ἦδη εἰς ὅτι ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, ὅτι δηλ. ὁ ἡμέτερος σύλλογος ἀφελῆ καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦτου σπουδαίως νὰ ἀσχοληθῇ.

Ἐχει εὐτυχῶς ἄνδρας λιανούς, ἵνα παρόσχωσιν αὐτῷ συνεργασίαν πολὺτιμον, ἢ δὲ ἀφέλεια ἔσται αὐτῷ πολλὴ ὅχι μόνον δι' οὗς ἐξεθέμεθα λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ περιοδικὸν θὰ καταστῇ οὕτω δημοτικώτερον.

Ἐν Κερκύρα τῇ 20ῇ Ἰανουαρίου 1891.

Γεώργιος Σ. Τριβιζῆς

ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ

«Ἄπῃ ἐστὶν ἡ ἐντολή ἢ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς. Τίτεια ἐντέλλομαι, ἵνα ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.»

(Ἰωαν. ιε'. 12—13 καὶ 17—18.)

Ὁ πανάγαθος ἡμῶν Θεὸς τοσοῦτον ἠγάπησεν ἐξ ἀρχῆς τὸν κόσμον ὡς τε τὸν ἴδον ἀγαπᾶν τὸν μονογενῆ ἀπέστειλεν, ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. Καὶ ἴσοδ' ὑποκαταβῆναι ὁ Σωτὴρ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ἡμέτερον προσλαβόμενος φύραμα ἔρχεται, ἵνα ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ τὸ ἅγιον. Ταπεινοῦται μέχρι θανάτου ὡς ἀρνίον καὶ δίδωσιν ἑαυτοῦ τὸ πολυτίμιον αὐτοῦ αἷμα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἵνα λυτρώσῃ τὸν ἑνθρώπον, τὸ ἀραπυτὸν αὐτοῦ πλάσμα. Αὐτὴ εἶνε ὅπως ἀγάπη ἀληθῆς καὶ πρωτότυπος, ἀγάπη πλήρης καὶ τελεία, τῇ ὁποίᾳ δὲν ὑπῆρξεν ἐν τῷ κόσμῳ ὅμοια; «Μεῖζονα τεύτης ἀγάπη»

ο υ δ ε λ ε ς ε χ ε ι, ἵνα τ ι ς τ ῆ ν ψ υ χ ῆ ν α ὑ τ ο ῦ θ ῆ ἡ ὄ π λ ο ς τ ῶ ν φ ρ ῖ λ ω ν α ὑ τ ο ῦ.» (Ἰωάν. ιε'. 13-14.)

Ὁ δὲ μίτον δὲ τὴν αἰώνιαν ἡμῶν σωτηρίαν ὀφείλομεν πάντες τῇ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀγαθότητι, ἀλλὰ καὶ αὐτῇ ἐτι ἡ ζωὴ, ἡ προῆ καὶ ἡ ὑπαρξίς ἡμῶν ὑποτάσσεται εἰς τὰς διακειλεύσεις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, ὡς μαρτυρεῖ ὁ μέγας τῶν Ἐθνῶν Ἀπόστολος: «Ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμεν.» (Πράξ. ιζ'. 28). Συναισθανόμενοι ἐπομένως ὅτι ἅπαντα ἵ ἀγαθὰ, ὧν ἀπολαμβάνομεν, πηγάζουσι ἐξ αὐτοῦ τοῦ φιλοστόργου ἡμῶν Πατρὸς ἔχομεν καθήκον ἕψιστον ν' ἀγαπῶμεν αὐτὸν ἐλευθέρως ἐξ ἡλικίας τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τῆς ἰσχύος καὶ ἐνάπιον τῆς θείας αὐτοῦ Μεγαλωσύνης ἰστάμενοι ν' ἀνταποδίδωμεν αὐτῷ εὐχαριστίαν ἐρκάρδιον καὶ εὐγνωμοσύνην.

Ὁ ποίος ὄντως ἡδὼν ἢ ν' ἀφιερῶμεν τὴν πίστιν καὶ ἀγάπην ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν!

Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν ἀγάπη δέον νὰ ἦεν πλήρης καὶ τελεία. Καὶ τοιαύτη δύναται γὰρ λογισθῆ ἀληθῶς, ὅπου τὸν πληροῦμεν πᾶσας τὰς θείας αὐτοῦ ἐπιτολάς, καθὼς ὁ Ἐθαγγελιστῆς Ἰωάννης λέγει: «Καὶ ἐν τούτῳ γνωσκάμεν ὅτι ἐγνωκάμεν αὐτόν, ἔὰν τὰς ἐπιτολάς αὐτοῦ τηρῶμεν.» Ὁ λέγων ἐγνωκά αὐτόν καὶ τὰς ἐπιτολάς αὐτοῦ μὴ τηρῶν ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἴσται.» Ἔς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται.» (Ἰωάν. ιβ'. 3-5) Καὶ κατατέρω «Ἄντη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐπιτολάς αὐτοῦ τηρῶμεν.» (ε'. 3-4.)

Μετὰ δὲ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης, τῆς προῆς ταύτης καὶ μεγάλης ἐπιτολῆς, συνδεθεμένη ὑπάρχει καὶ ἀχώριστος ἡ ἐπιτολὴ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἥτις ἐστὶ δευτέρα καὶ ὁμοία τῇ πρώτῃ ἐπιτολῇ. «Ἄλλη μεζὼν τῶν ἐπιτολῶν τούτων δὲν ὑπάρχει.» Ἐν ταύταις ταῖς δυοῖν ἐπιτολαῖς ἕλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφηταὶ κρέμονται.» (Ματθ. κβ', 37-41.)

Ὡστε δὲν ἀρκεῖ μόνον ν' ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ τὸν πλησίον, ἵνα μὴ ἡ ἀγάπη ἡμῶν ἢ ψευδὴς καὶ ματαίη διότι λέγει πάλιν ὁ Ἰωάννης: «Ἐάν τις εἴπῃ: Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισεῖ, ψεύστης ἐστίν ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ὃν ἐώρακε, τὸν Θεόν, ὃν οὐκ ἐώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν;» Πῶς εἴνε δυνατόν, λέγει, ἰκεῖνος, ὅστις φθονεῖ καὶ ἀποστρέφεται καὶ μισεῖ καὶ ἐπιβουλεύεται τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ὃν καθ' ἐκάστην βλέπει καὶ συναναστρέφεται, ν' ἀγαπᾶ τὸν Θεόν, ὃν οὐδέποτε εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ; «Καὶ ταύτην τὴν ἐπιτολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐ-

τοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾶ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.» (Ἰωάν. ιβ'. 28-21.)

Ἐπομένως τῆς τοιαύτης ἀγάπης ἔχομεν, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου, ὅστις ἐπαθεῖν ἔπλεθ ἡμῶν, ἡμῶν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμῶν καὶ ἀπαιτεῖ, ὅταν αὐτὸς ἀγάπην εἶδειε πρὸς ἡμᾶς, τοιαύτην καὶ ἡμεῖς νὰ δεκρινώμεν πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὸν νόμον τῆς ἀμοιβαιότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης» διὸ λέγει: «Ἀγαπάτε ἀλλήλους, καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς.»

Ἄν πρῆπει δηλονότι νὰ ὦμεν ἰδιωτεῖς θεοκαπελόντες ἀποκλειστικῶς τὰς ἡμετέρας ἀγάπης καὶ νὰ δεκρινώμεν ἀδιαφορίαν πρὸς τοὺς ἀδελφούς ἡμῶν, ἀλλ' ὀφείλομεν ν' ἀγαπῶμεν αὐτοὺς ἐλευθέρως καὶ νὰ σκευδόμεν προθυμῶς εἰς ἀντίληψιν αὐτῶν ἐν οἰκίῳ καὶ ἀνάγκῃ. «Μηδεὶς, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος, τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου ἔκαστος.» (Κορινθ. ιβ'. 24). Ἐάν φρῶ εἶπεῖν βλέπομεν ὅτι ὁ ἀδελφός ἡμῶν κενὸς, θρῆψαμεν καὶ ποτίσωμεν αὐτόν; ἔάν δὲ ἀσθενῆς ἢ ἢ ἐν τῇ φρονικῇ, περιελάφωμεν καὶ ἐπισκεψώμεθα αὐτόν; καὶ ἔτι ποιήσωμεν ἐν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων, δηλ. τῶν ἀστέγων, τῶν γυναικῶν, τῶν ξένων καὶ τῶν ὀρφανῶν, τῶν χηρῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν, ποιήσωμεν τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅστις ὡς ἀντιμισθίαν ὑπισχνεῖται ἡμῶν τὴν ἀτελεῖτητον ζωὴν καὶ θείαν Βασιλείαν. «Ἄντη ἐστὶν ἡ ἐπιτολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.»

Ὁ δὲ κατακατὸν τὴν ἐπιτολὴν ταύτην τῆς ἀγάπης, καταπατεῖ ὅλον τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, διότι κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον «Πλήρωμα νόμου εἶναι ἡ ἀγάπη.» (Ῥωμ. ι. 8-10). Ἡ ἀγάπη ἐστὶν ὁ πρώτος θεμελιώδης τοῦ Ἐθαγγελίου νόμος διότι ἀπὸ Θεοῦ ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μέγας ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ, ὡς διακηρύττει αὐτὸς αὐτὸς ὁ μαθητῆς τῆς ἀγάπης, ὁ υἱὸς τῆς βροντῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος (Ἰωάν. ιβ'. 16-17)

Ἦσαν τῷ ὄντι γλυκεία ἡ ἀγάπη!

Ἡ ἀγάπη συγκρατεῖ δύο ψυχὰς εἰς ἓν πνεῦμα. Ἡ ἀγάπη ἀμφοτέρους ποιεῖ τὸ αὐτὸ νὰ θέλωσι καὶ τὸ αὐτὸ νὰ μὴ θέλωσι. Ἡ ἀγάπη ἐπικοινωνεῖ καὶ καταρτίζει τὰ ἡθῆ. Διὰ τῆς ἀγάπης τὰ ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν καθήκοντα κατορθοῦνται. Ἡ ἀγάπη τὰ παρόντα ὡς μὴ παρόντα λογιζέται! Ἡ τοῦ Θεοῦ ἀγάπη φωτίζει μὲν τὸν νοῦν, ἀγρύζει δὲ τὴν συνείδησιν, τὴν δὲ ψυχὴν καταναρτᾷ καὶ τὸν Θεὸν παρόντα πρὸς αὐτὴν ἐμφανίζει!

Ἄντη συνάπτει καὶ συνδέει ἐν ἑαυτῇ πᾶσας τὰς λοιπὰς ἀρετὰς. Πάντα δὲ τὰ τοῦ Ἄγιου Ἡγέματος χαρίσματα, ὡς οἱ προφητεῖαι, αἱ γλῶσσαι, ἡ γυνῶσις, ἡ πίστις καὶ τὰ ὅμοια καταργηθῆσονται ἐν τῇ ἀρεσκίῳ ἐκείνῃ καὶ

μακαρίῳ ζωῇ, ἢ δὲ ἀγάπῃ οὐδέποτε ἐκπίπτει.

Ἰδοὺ πῶς ὁ θείος Παῦλος χαρακτηρίζει καὶ συνοπτικῶς τὴν ἀξίαν τῆς ἀγάπης ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους Α'. αὐτοῦ ἐπιστολῇ, (1γ', 1-8). «Ἐάν, λέγει, ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπη νὸ ἐ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. Καὶ ἐάν ἔχω προφητεῖαν, καὶ εἶδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γυνῶσιν, καὶ ἐάν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὡςτε θρημειστέρευ, ἀγάπη νὸ ἐ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμι. Καὶ ἐάν ψωμίζω πάντα τὰ ὑπόρχοντά μου, καὶ ἐάν παραδῶ τὸ σώμα μου, ἵνα κενθίσωμαι, ἀγάπη νὸ ἐ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μωροδομεῖ, χρηστεύεται ἢ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ ἢ ἀγάπη οὐ περπεφρῆεται, οὐ φροισοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ἐξητεῖ τὰ ἑαυτοῦ, οὐ παροξύνεται, οὐ λογιζέται τὸ κακόν, οὐ χιρίει ἐπὶ τῇ ἀδικίῳ, οὐκ χαίρει δὲ τῇ ἀληθείῳ πάντα στῆρει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει.»

Ἡ ἀγάπη, ἢ ἀέποτε μὲν ζῶνσα οὐδέποτε δὲ ὑποχλιανομένη! Ἡ πῦρ, τὸ αἶ μὲν κακόν, σβεννόμενον δὲ οὐδέποτε! Ἡ ἀγάπη, ἢ παντὸς μέλιτος γλυκότερα, καὶ παντὸς γάλακτος θρηπτικώτερα καὶ παντὸς φωτὸς ἐναυγετέρα! Ἡ θεία ἀγάπη, ἢτις καὶ χρυσίου καὶ ἀργυρίου καὶ λίθων τιμῶν εἰ ὑπερτιμώτερα! Σὺ εἰ ὁ καρπὸς, Σὺ εἰ ἡ τέφρις, Σὺ εἰ ἡ ἀπόλαυσις!

Τοῦτο τὸ μέγιστος τῆς ἀξίως τῆς ἀγάπης εἶθε νὰ ἐγκολπωθῶσι πάντες πρὸς εὐδαιμονίαν τοῦ Ἐθνους καὶ ὀφείλειαν! Διότι θὰ παύσῃσι τότε οἱ ἀνθρώποι νὰ ψευδορκῶσι κατὰ τοῦ πλησίον, ν' ἀπαξίωσι καὶ ν' ἀδικῶσι, νὰ διαβέλλωσι καὶ συκοφαντῶσι, θὰ παύσῃσι πλέον νὰ ἐπιβουλεύονται τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ γέγονος, τοῦ συγγενοῦς ἔχοντες ὅπ' ὕψει, τὸ «πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ ὄνοματι τοῦ πατρὸς ἐστὶ ἐμίση, καὶ, πάντες νὰ δεχθῶμεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, ὑπακούοντες εἰς τὴν γλυκείαν τοῦ Σωτῆρος φωνὴν τὴν λέγονσαν, «Τὰ ἅτα ἐν τῷ κόσμῳ εἰ μὲν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.»

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6η Φεβρουαρίου 1891.

Θεοφ. Γ. Κόντης

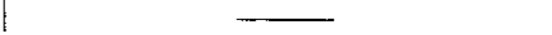

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΣΕΩΣ

Τὴν ἐπομένην ἀξιόλογον πραγματείαν τοῦ γνωστοῦ ἐκταῖθα ἄλλοτε διαμεινάντος Γερμανοῦ καθηγητοῦ κ. Καρόλου Φλέγελ καταχωρέ-

ζομεν ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ μετ' εὐχαριστήσεως διὰ τὰ ἐν αὐτῇ περιεχομένας ἀληθείας, ἵνα καταστῶσι καὶ παρ' ἡμῶν γνωστὰ αἱ τῶν Καθολικῶν καὶ τῶν Ἐθαγγελικῶν παρὰ τοῖς ἐν Ἀγύπτῳ Κόπταις καὶ Ἑλλῆσι ὀραστήρια ἐνέργεια πρὸς προσηλυτισμόν.

Ὁ τὸ δόγμα μὲν Διαμεινάντος οὗτος Γερμανός, ἑλληνομαθῆς δὲ καὶ εἰς ἕκρον φιλέλληνας κ. Κάρολος Φλέγελ, τὰς διατριβὰς αὐτοῦ ποιούμενος νῦν ἐν Ἀγύπτῳ καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς πάντι φιλοτίμως σπουδάζων προτίθεται νὰ καταστήσῃ γνωστὰς τὰς μελέτας του εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν τύπον καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν Ρωσικὴν ὑψηλὴν Κοινωνίαν, ἐν ἣ διατελεῖ γνωσιότατος ὡς καθηγητῆς, πιστεύων ὅτι ἐκ τῆς ἐνακοινώσεως ταύτης θὰ ἐμποδισθῶσι πῶς αἱ πολλαχοῦ τῆς Ανατολῆς καὶ Ἀγύπτου διεσπαρμέναι Προπαγάνδαι ἀπὸ τοῦ προσηλυτισμοῦ τοὺς Χριστιανούς περιορίζομεναι εἰς τὸν κύριον σκοπὸν αὐτῶν, τὴν διάδοσιν ἑκπῶς τῆς παιδείας, διότι ἡ ἡμετέρα ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ ὀρθόδοξος Ρωσσία κατανοήσασαι τὴν μεγίστην βλάβην τὴν προξενουμένην ὑπὸ τῶν Προπαγανδῶν εἰς τοὺς Κόπτας καὶ τοὺς ἡμετέρους θέλουσι φιλοτιμηθῆ ὡς ἐλπίζει νὰ ἐμφασί διδασκάλους καὶ ἰεροκήρυκας, ἵνα στηρίξωσι τοὺς λαοὺς εἰς τὴν ὀρθόδοξον Πίστιν καὶ τὸ πάτριον φρόνημα.

Ἐπάρχουσι διάφορα εἶδη καὶ βαθμοὶ κινδύνου διὰ τὰ ἕτομα καὶ τὰ ἔθνη φανερά καὶ ὑποῦλα μεγάλα καὶ μικρά, ἐκ τῶν ὀποίων τὰ ὑποῦλα, καὶ μικρὰ περιφρονοῦμεναι εἶνε πολὺ σοβαρώτερα καὶ καταστρεπτικώτερα τῶν φανερῶν καὶ μεγάλων. Ταῦτα ὀμοιάζουσι θυέλλῃ, εἰς τὴν ὀποίαν ἀντέχουσιν ἐξ ἴσου ἢ ὀροῦς καὶ ὁ κέλιμος, ἐκεῖνα δὲ τῷ σκόλῳ προξενοῦνται μὲν βραδέως καὶ ἀσφαλῶς τὴν καταστροφὴν τοῦ ὀρόου καὶ τοῦ κέδρου, ἐάν αὐτῷ δοθῆ ἢ εὐκαιρία νὰ ἐξαπλωθῆ.

Ὁ ἑλληνισμὸς ὀπερτερότερος, ὡς ἄλλος τις ἡμίθεος Ἰσραηλῆς ἢ μεγαλομέγιστος Γεώργιος, ἀπειθαρχήτους κινδύνους θείας Προνοίας διασωθεῖς ἐκ τοῦ κατακλιτισμοῦ Περσῶν, Γαλατῶν, Ρωμαίων, Γερμανῶν, Σλάβων, Ἀράβων, στυροφύρων Ἀσίων, Ἐνετῶν καὶ Ὄθωμανῶν, ἢ δὴ εὐρίσκειται ἐν ὀπιον σοβαρώτερον κινδύνου ἀπαιτοῦντος διὰ τὴν θεράπειαν αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρώσων ἰδίως καὶ καθόλου ἀπάσης τῆς Χριστιανωσύνης.

Ἐάν ὁ ἑλληνισμὸς διεσῶθῃ μέχρι τῆς σήμερον καὶ εἶνε ἀξιώτατος ὀραιότερον μέλλοντος τοῦ ἐνεστώτος, τοῦτο ὀφείλει εἰς τὴν ἑρῶν Ἐκκλησίαν του, εἰς τὴν Πίστιν καὶ τὴν ἡθικὴν τῶν Προγόνων του. Ἐν τῇ Ἐκκλησίῳ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ θερησκίῳ, ἐν τῇ ἡθικῇ

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Από του επομένου φύλλου ἄρχεται ἡ δημοσίευσις τῆς πραγματείας τοῦ καθηγητοῦ Ἐρρίκου Δρυμμόνδου, τῆς ἐπιγραφομένης τὸ «*Χριστὸν ἐν τῷ κόσμῳ*», περὶ ἧς ἐγγράφημεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ (ἀριθ. 68).

ὑπὸ τοῦ ὑφηγητοῦ τῆς θεολογίας καὶ καθηγητοῦ ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ Σχολῇ κ. Γεωργ. Ι. Δέρβου ἀντετέθη καὶ ἐξεδόθη ἀξιόλογος καὶ ἐπιστημονικὴ πραγματεία, φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν «*Συμβολὴ εἰς τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν. — Περὶ εὐκτηρίων οἰκῶν, συμβόλων καὶ εἰκόνων τῶν ἀρχαίων χριστιανῶν.*» Καὶ τὸ νέον τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Δέρβου, ἐν ᾧ ἱστορικῶς καὶ ἀκριβῶς ἐκτίθενται τὰ περὶ εὐκτηρίων οἰκῶν (χειροποιήτων ναῶν, ἰδιωτικῶν οἰκῶν, κοιμητηρίων, κατακομβῶν), συμβόλων (ἀγκύρας, κηλίδες, περιστερᾶς, προβάτου, ἐχθύου, σταυροῦ), εἰκόνων (ἀλληγορικῶν, ἱστορικῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου) ἀποδείκνυσαι τὸ φιλόπαινον καὶ τὴν περὶ τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ μόρφωσιν. Τὸ ἔργον τυπωθὲν ἐν Ἀθῆναις τῷ 1890 σὺγκεῖται ἐκ 4 τυπογρ. φύλλ. εἰς μέγεθος 8ον καὶ τιμᾶται δραχμῆς.

Ἐδημοσιεύθη λίαν φιλοκάλας ὁ πολλῶν θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀληθειῶν ἐμπλοεὶς λόγος, ὁ κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ἐδεργῶν τοῦ «*Ἱεροῦ Συνδέσμου*» ἱερῶν τελετῶν ἐμφωνηθεὶς ἐν τῷ ναφ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν τῇ 29 Ἰανουαρίου 1891 ὑπὸ τοῦ εὐπαιδέστου ἀρχιμανδριτοῦ κ. Γεωργίου Βλαχάκη, φέρων ὡς ῥητὴν «*τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ οὐκ ἀποσιγήσεται καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζήσεται εἰς γενεὰς γενεῶν*». Πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εἰσαγωγὴ, ἐκτίθενται τὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ λίαν ἐθνωφελοῦς καθιδρύματος τοῦ «*Ἱεροῦ Συνδέσμου*», πρῶτον ἔτος ἐπ' αἰσίσις συντελέσαντος, γενομένου τῶν πρωτίστων μελημάτων, ἔργου τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν τοῦ καὶ προέδρου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου Συλλόγου. Ἐν τέλει τοῦ φυλλαδίου προγετέθη ὁ κατάλογος τῶν ἰδρυτῶν καὶ τῶν μετόχων, τῶν μεγίστων ἐδεργῶν, τῶν ἐνδεργῶν, τῶν δωρητῶν καὶ τῶν συνδρομητῶν, καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ πρώτου ἔτους. Ἐυχόμεθα τὴν προαγωγὴν τοῦ ὑπὸ πω-

λῆς ἐπόψεως χρησιμωτάτου σωματείου ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ ἀποκλειστικὴ πώλησις τοῦ περιορισμένου συγγράμματος τοῦ κ. Γ. Σκαλτσούνη, τῶν

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ,

ἀντετέθη ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῆς «*Ἀναπλάσεως*» καὶ τοῦ συγγραφέως εἰς τὰ καταστήματα τοῦ κ. Ανέστη Κωνσταντινίδου. Ἰκαστον ἀντίτυπον τιμᾶται δραχ. 4. Ἐἴνε ἔργον ἕξιων μελέτης, ὑπερδύον ἄποκτησῶσι οὐ μόνον οἱ περὶ τὰ θεολογικὰ ζητήματα ἀσχολούμενοι, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἑλληνὴς ἐπιστήμων καὶ λόγιος διὰ τὴν ἐν αὐτῷ τοσοῦτον ἐπιστημονικῶς καὶ σαφῶς ἀναπτυσσομένην θεωρίαν περὶ Θεοῦ, κόσμου καὶ ἀνθρώπου, δι' ἣν καταπολεμεῖται ὁ ἕλεσμός.

Παρόδραμα. Ἐν σελ. 883 ἀπὸ τοῦ «*οὕτω δὲ πρῶτοντες*» τετάρτῳ «*οὕτω δὲ πρῶτοντες*» (δοτ).

Πρὸς τοὺς κκ. ἀνταποκριτὰς καὶ συνδρομητὰς τῆς «*Ἀναπλάσεως*».

Παρακαλοῦνται οἱ κ. ἀνταποκριταὶ τὰ πέμψουσι κατέλογον τῶν μέχρι τοῦδε πληρωσάντων συνδρομητῶν σημειοῦντες ἀκριβῶς καὶ ἐξυμνησάτωσ τὰ ὀνόματα, ἵνα σταλῶσιν αἱ ἀέουσαι ἀποδείξεις. Περὶ οὗτων δὲ ὅτι καὶ οἱ κ. συνδρομηταί, οἱ κατ' ἐπιπέδον ἐντεθῶν τὸ φύλλον λαμβάνοντες, θέλωσιν ἀπεύθειν ἢ ἀποστείλωσιν τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, ἕξαμηνίαν ἤδη παρελθούσης.

(Ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ τιμῆου).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Νεάπολις ἢ Νόγ. Πελοπόννησος· χορηγεῖται δὲ ἐπὶ συνδρομῆς ἐλήφθησαν. — Διβεροπόλην· κωνσ. κ. Νικαγρ Ζεφροῦ συνδρ. ἐλήφθη. — Κίμωνας· αἰθ. κ. 39. πικρὸν Μαρτζάνωφ φύλλ. ἀπὸ Ἰανουαρίου. ἰοιά. — Μύσχαρ· παρω. κ. Ρωμαῖλ ἀρχιμανδρ. σὺμ. 4. ἔτους ἰταλ. — Ἄγιον Ὄρος· παρω. κ. Χρυσαστέρου Λαυριώτη φρ. 200 ἐλήφθη. συνδρομητῶν τῶν γραφομένων περὶ τῶν 30 φράσεων. — Κωνσταντῆ· αἰθ. κκ. Νικόλ. Σταματόγ. Ἰερωσ. Κρητικοῦ συνδρμ. ἡμῶν ἐλήφθη.

Ἰπποκρίτης Α. Κολλαράκη καὶ Ν. Τημενέφωλλου — Κάτωθεν τοῦ Δημοσχείου. —